

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra biologie

Bakalářská práce

Hodnocení znalostí žáků základních škol z chovatelství v karlovarském regionu

Vypracovala: Johana Šírká
Vedoucí práce: Ing. Štěpánka Chmelová, Ph. D.

České Budějovice 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne:

.....

Johana Široká

Poděkování:

Velmi děkuji Ing. Štěpánce Chmelové, Ph.D. za čas, který strávila při vedení mé bakalářské práce, také jí děkuji za ochotu poradit vždy, když bylo potřeba. Dále děkuji za velmi mnoho trpělivosti a na závěr i za morální podporu, kterou ochotně poskytla.

Abstrakt:

Znalosti z chovatelství byly zjišťovány u žáků v sedmých třídách základních škol v Karlovarském kraji pomocí didaktických testů. V této bakalářské práci jsou shrnuty výsledky jednotlivých otázek a celkové zpracování a vyhodnocení testů. Z výsledků vyplývá, že žáci těchto tříd jsou se znalostmi v oboru chovatelství na dobré úrovni.

Klíčová slova: Základní škola, chovatelství, didaktické testy, Karlovarský kraj

Abstract:

The knowledges of breeding were surveyed by students of seventh grades of elementary schools in Karlovy Vary region through the didactics tests.

In this bachelor thesis are collected results of all the questions and final processing and evaluation of the tests. The result is that students of these grades are with their knowledges of the breeding on a very good level.

Keywords: Primary school, breeding, didactic tests, Karlovy Vary Region

Obsah

1	ÚVOD A CÍL PRÁCE	1
2	Teoretická část.....	2
2.1	Chovatelství obecně	2
2.2	Domestikace.....	2
2.2.1	Nejčastěji chovaná zvířata	2
2.2.2	Hospodářská zvířata	3
2.2.3	Laboratorní zvířata	6
2.2.4	Zájmově chovaná zvířata.....	9
2.2.5	Zvířata chovaná ve školách	12
2.3	Historie chovatelství na školách	17
2.4	Chovatelství v RVP	17
2.5	Předmět chovatelství vyučovaný ve školách	19
3	Didaktický test.....	20
4	Metodika práce.....	22
4.1	Plánování a vytvoření didaktického testu	22
4.2	Zadávání testu	23
4.3	Vyhodnocení testu a zpracování dat	24
5	Výsledné vyhodnocení didaktického testu.....	25
5.1	Výsledné zjištění u jednotlivých otázek	25
5.2	Celkové vyhodnocení testu	42
6	Diskuze.....	44
7	Závěr.....	47
8	Seznam literatury.....	48
9	Přílohy	52

1 Úvod a cíl práce

Ve své bakalářské práci se zabývám hodnocením znalostí žáků v oboru chovatelství. Sama jsem vyrostla na farmě, umím jezdit na koni i podojit kozy, vím, jak o které zvíře pečovat. Prošla jsem několika typy škol od malé školy - vesnické malotřídky až po školu v Karlových Varech a vztah ke zvířatům a jejich chovu byl v každé z nich při vyučování i mimo ni diametrálně odlišný. Zajímalo mne, jak se dnes k této problematice staví žáci druhého stupně na různých školách v mém kraji.

Práci jsem rozdělila na dvě základní části. V teoretické části práce uvádím nejčastější zvířata vhodná pro chov, zabývám se stručně historií chovatelství ve školách i současnými trendy, probírám klady a zápory této činnosti i pravidla, která je nutno dodržet. V druhé - praktické části své práce jsem použila testovou metodu a následně analyzovala odpovědi žáků na čtyřech vybraných základních školách.

Cílem této práce bylo zjistit, jakými znalostmi v tomto oboru žáci v Karlovarském kraji disponují a zda se tyto znalosti shodují s těmi, jaké jsem očekávala.

Práce na tomto tématu byla pro mne zajímavá, kontakt s dětmi a jejich učiteli příjemný, jejich vztah k mé práci byl vstřícný a bylo vidět, že jsem jim dala podnět k hlubšímu zamyšlení nad touto tematikou.

2 Teoretická část

2.1 Chovatelství obecně

2.2 Domestikace

Domestikace je osvojování si zvířat člověkem, tj. přeměna divokého zvířete ve zvíře domácí (Majzlík, 2007). Hlavním hlediskem pro označení daného druhu za domestikované zvíře je geneticky fixovaná krotkost neboli ochočenost, jež umožňuje manipulaci a hlavně kontrolu člověka nad rozmnožováním, což je předpoklad pro cílevědomou šlechtitelskou práci (www.zoologie.frasma.cz).

Domestikaci, neboli zdomácnění, se lidé začali věnovat již před mnoha tisíci let. Už v době, kdy lidé začali lovit zvířata, zjišťovali, že pokud zvíře pouze odchytí, nabídnou mu lepší podmínky pro rozmnožení, zajistí zvířeti ochranu a začnou jej krmit, snáze získají potravu i oblečení a daleko méně ohroží své životy, než kdyby zvířata lovili. Domestikace se začínala projevovat především tam, kde se nenacházelo příliš mnoho lovné zvěře. V průběhu let začal člověk zjišťovat, že zvířata mohou tahat nástroje a je možnost využít je i k jízdě (například koně) nebo je mít jen pro radost či ochranu (příkladem uvedu psa) a pro spoustu dalšího využití. Ačkoliv tento proces probíhal téměř od vzniku lidské rasy, stále není u konce a neustále se snažíme o ochočení a vyšlechtění nových a nových druhů nebo o zdokonalení těch druhů, u kterých už domestikace začala. Ke zdomácnění zatím došlo u přibližně 30 druhů savců a 15 druhů ptáků, u hmyzu je to ještě méně a to pouze 2 druhy (Majzlík, 2007).

2.2.1 Nejčastěji chovaná zvířata

Domestikovaná zvířata dnes dělíme na několik skupin. Hospodářská zvířata jsou ta, která člověku přinášejí konkrétní užitek. Pro výzkumné a pokusné účely se v laboratořích používají zvířata laboratorní. A mnoho druhů zvířat se dnes chová pro hobby chovy.

Zvířata, která jsou chovaná ze záliby, a pro radost označujeme, jako domácí mazlíčky. Vysoká oblíbenost je u nich dána tím, že pomáhají člověku naplňovat jeho sociální potřebu po kontaktu s jinými živými tvory. Další zvířata

chovaná člověkem mohou mít funkci sportovní a jiná zase náboženskou (<http://www.zoologie.frasma.cz>).

2.2.2 Hospodářská zvířata

Hospodářská zvířata jsou zvířata, o která se člověk stará a drží je odděleně od volně žijících zvířat. Lidmi jsou chována především pro hospodářský užitek. Za hospodářský užitek považujeme například získávání masa, mléka, medu, vajec, tuku či kožešiny ale i zisk kostí, paznehtů, rohů, přírodních vláken, kůže či chlupů. Dále je jako hospodářský zisk brána i užitečná práce, pro kterou jsou využíváni v Evropě především koně, skot nebo osli. V jižních zemích se k této práci využívají velbloudi či sloni, v severských zemích jsou využíváni sobi nebo psi (Sambrus,2006).

Hospodářská zvířata se v České Republice chovají v ekologických či neekologických chovech, které mají přísně stanovené podmínky. Garantem dodržování těchto podmínek je Ministerstvo zemědělství. Ekologické zemědělství můžeme chápat jako moderní formu chovu zvířat nebo obhospodařování půdy bez použití chemikálií, jenž mají nepříznivý dopad na životní prostředí, zdraví lidí a zdraví hospodářských zvířat. Ekologické zemědělství také přispívá k lepším životním podmínkám chovaných zvířat, k ochraně životního prostředí a ke zvýšení biodiverzity prostředí. V klasickém zemědělství se neklade takový důraz na životní podmínky zvířat ani na používání chemikálií (<http://eagri.cz>).

V České republice se nejčastěji z hospodářských zvířat chová drůbež, které bylo v roce 2015 evidováno 22 508 192 kusů a z toho slepic bylo 6 297 189 kusů. Druhým nejčastěji chovaným hospodářským zvířetem jsou prasata, kterých ve stejném roce Český statistický úřad uvádí 1 559 648 kusů. Skot se v České republice chová také v hojném počtu, a to 1 407 139 kusů registrovaných v roce 2015. Dalším často chovaným zvířetem jsou ovce, kterých bylo zapsáno 231 694 kusů v témže roce. V Karlovarském kraji bylo v roce 2015 evidováno 262 432 kusů drůbeže, z čehož bylo uvedeno 205 906 slepic. Skotu bylo registrováno 43 110, prasat 13 527 a ovcí 13 865 kusů (www.czso.cz).

Drůbež

Slovo drůbež označuje domácí ptactvo. Domácí ptactvo rozdělujeme na drůbež hrabavou, kam patří slepice, krůty a perličky a na drůbež vodní, sem řadíme kachny a husy. Tato zvířata se chovají hlavně pro získání vajec, masa a peří. Na světě se nejvíce chovají v Asii.

U nás je nejčastěji chován kur domácí (*Gallus gallus f. domestica*), který je hovorově označován jako slepice. Vznikl vyšlechtěním z kura bankivského (*Gallus gallus*). Kura domácího dělíme podle hospodářského hlediska do tří základních typů: nosný typ (chová se především pro produkci vajec), typ s kombinovanou užitností (využívá se na maso i pro vajíčka) a masný typ (chová se hlavně pro maso) (Špaček a kol., 1987). Kur byl původně chován pro náboženské účely zejména proto, aby vítal nový den. Také se choval pro kohoutí zápasy a pro okrasu. V dnešní době je lidmi chován pro získávání vajec a masa. Nosná plemena snášejí přibližně 240 vajec ročně. Chovají se v klecích o velikosti 750 centimetrů čtverečních na kus, v halách na vysoké podestýlce nebo ve volných výbězích (většinou v drobných a zájmových chovech). Ve velkochovech se po jednom roce vylučují na jatky. Masná plemena se vyšlechtila z plemen s kombinovanou užitkovostí. U masných plemen dosahují kuřata po 49 dnech váhy přibližně 2 kg. Ve velkochovech se nejvíce chovají v halách. Kur je všežravec, což znamená, že v potravě by měla být zastoupena živočišná i rostlinná složka. Ve většině chovů se ke krmení používají granule, které obsahují kompletní složky potravy. Kur domácí se dožívá 7 let a velikost a váha závisí na daném plemeni (Havlín a kol., 1991).

Prase domácí (*Sus scrofa domestica*)

Prase je nepřezvýkavý, všežravý sudokopytník chovaný především pro chutné maso, sádlo a kůži. Vzhledem k tomu, že prasata jsou velmi podobná strukturou orgánů člověku, lidé je často využívají i v laboratořích. Vyšlechtilo se křížením více druhů prasat a díky tomu se dosáhlo toho, že prase má kratší končetiny a větší kýty. Od prasat se nejvíce požaduje, aby vyprodukovali co nejvíce masa, v co nejkratším čase (Podroužek, 1997). Nejvíce prasat se chová v Asii a především v Číně. V České republice se nejčastěji chová plemeno České bílé ušlechtilé (Sambrus, 2006). Dělíme je na tři základní skupiny, a to na masná užitková plemena, sádelnomasná a specializovaná masná plemena chovaná pro

účely hybridizace (Stupka a kol., 2013). Samici prasete nazýváme prasnicí, mládě nazýváme sele a samce kancem. Vepř je samec, který je vykastrovaný (Podroužek, 1997).

Skot domácí (*Bos primigenius f. taurus*)

Skot je přežvýkavý a býložravý sudokopytník. Na světě je podle užitkovosti známo 450 druhů. Na území České republiky se chová skot domácí. Synonymem ke slovu skot domácí je slovo tur domácí. Z tohoto důvodu můžeme tedy říct, že v ČR se chová tur domácí. Hlavním přínosem pro lidstvo je získání masa, mléka a kůže. Navíc také skot vypásá krajinu a tím ji udržuje. Sambraus (2006) ve své studii uvádí, že v České republice bylo v roce 2003 chováno 346 878 mléčných a kombinovaných plemen. Nejčastějším plemenem, které se u nás vyskytovalo, bylo České strakaté a Česká červinka. Z masných plemen, jichž bylo v roce 2003 napočítáno 18 183 kusů se nejvíce chovalo plemeno Charolais.

Skot může být ustájen volně nebo uvázaný a s podestýlkou nebo bez. Samici tura domácího nazýváme od prvního narozeného telete krávou, do té doby se mluví o jalovici. Mládě krávy je tele. Samec se nazývá býk, pokud není vykastrovaný. V opačném případě by se hovořilo o volovi (Podroužek, 1997).

Ovce domácí (*Ovis ammon f. aries*)

Ovce domácí je přežvýkavec, který má menší požadavky na prostor a klimatické podmínky pro chov, proto je velmi oblíben po celém světě a lze ho chovat i tam, kde nelze chovat jiná zvířata jako například skot. Ovce chováme především pro zisk masa a vlny, ale i jako zdroj mléka, jelikož jsou plemena, která jsou vyšlechtěna speciálně pro vysokou dojivost. Díky svým zubům, které mají vykloněné dopředu, jsou schopny spásat i velmi nízkou trávu. Proto je lidé velmi často využívají ke spásání a udržování travnatých porostů (Sambraus,2006).

Plemen ovcí se v literatuře uvádí až 600, tyto druhy jsou rozlišovány podle rohovosti nebo hospodářské užitkovosti a podle mnoha dalších kritérií. U nás je nejrozšířenějším plemenem plemeno Šumavská ovce, celkem jich bylo v roce 2003 evidováno 4 389 kusů, hned druhým nejčastěji zastoupeným plemenem bylo plemeno Suffolk (Sambraus,2006).

V češtině nazýváme samce beranem a samici ovci, mládě potom jehnětem a vykastrovaného samce skopcem (Červená a kol., 2001).

Koza domácí (*Capra aegagrus hircus*)

Koza domácí je přežvýkavý sudokopytník, který se pravděpodobně začal domestikovat na území Iráku a Íránu. Koza si i přes dlouhou dobu, kdy se člověk snažil o ochočení, zanechala „svou hlavu“. Chová se po celém světě a vyšlechtěno bylo velké množství plemen. Rozlišena jsou na rohatá a bezrohá, podle barev a struktury srsti (Stupka a kol, 2013).

Kozy se obecně chovají za účelem zisku masa, kůže a mléka. Živí se rostlinnou stravou, pokud mohou tak si vyberou pouze některé druhy rostlin. Všechny druhy koz umí výborně šplhat, a proto je důležité jejich výběh velmi dobře zabezpečit. Koza domácí je stále více oblíbená, a proto se také velmi často stává chovaným zvířetem na školních zahradách. Každoročně má koza jedno až dvě kůzlata. Samice se nazývá koza, samec je kozel, mládě se nazývá kůzle a vykastrovaný kozel je hňup či hamerlín (Červená a kol., 2001).

2.2.3 Laboratorní zvířata

Laboratorní zvířata jsou zvířata, u kterých přesně známe genetické, fyziologické a jiné vlastnosti. Tato zvířata jsou speciálně chována pro experimentální účely. Mají přesně stanovenou stravu i prostředí, ve kterém žijí a v laboratorním chovu zůstávají po všechny generace. Laboratorní zvířata spadají do skupiny pokusných zvířat, což jsou jakákoliv zvířata, na kterých se provádějí pokusy (Jebavý, 2011).

Využití zvířat jako živého a pokusného objektu je velmi významné pro výzkum a vývoj ve složkách lékařských, veterinárních, biologických či zemědělských. Umožňuje nám získávat velké množství poznatků, které se týkají různých biologických zákonitostí, dějů, vztahů a účinků látek vstupujících do biologických dějů.

Jak má pokus probíhat, poprvé stanovil v 19. století Claude Bernard. Nicméně již ve středověku se na zvířatech prováděly anatomické pitvy. Po druhé světové válce se chov a využití laboratorních zvířat dočkal velkého rozmachu, a to proto, že se začal rozvíjet základní a vojenský výzkum a investice do farmaceutického průmyslu i biomedicínského

výzkumu začaly výrazně stoupat. O zlepšení podmínek pro zvířata chovaná za účelem laboratorních experimentů, nahrazení laboratorních zvířat a snížení jejich počtu se zasadili pánové Russel a Burch, kteří definovali v roce 1959 zásadu 3R (refinement, replacement, reduction). Nyní se nejvíce laboratorních zvířat a pokusů na nich využívá ve Spojených státech amerických. Nejčastějším laboratorním zvířetem je myš laboratorní (*Mus musculus*), potkan laboratorní (*Rattus norvegicus*) a králík laboratorní. Dalšími zvířaty, která lidé často využívají v laboratořích, je laboratorní pes, laboratorní kočka, prase domácí a různé druhy opic (Jebavý, 2011).

Myš laboratorní (*Mus musculus*)

Myš laboratorní je drobný hlodavec, který je vyšlechtěný z myši domácí (*Mus musculus*). V laboratořích je jedním z nejčastěji chovaných druhů. Dorůstá do různých velikostí od 5 do 8 cm podle jednotlivých kmenů a jeho váha se pohybuje od 20 do 50 gramů. Myš laboratorní má až 300 barevných variant a nejčastějším zbarvením srsti je barva bílá. Chová se v klecích či plastových nádobách, jejichž rozměry jsou stanovené podle velikosti a množství myší. Nejvhodnější podestýlkou jsou hobliny či papírové granule. Podestýlka by se měla měnit minimálně jednou týdně a nejlépe dvakrát týdně. V kleci nesmí chybět napáječka na vodu a miska na potravu. Vodu i potravu měníme každý den. Jako potrava se používají krmné směsi, které obsahují rostlinou i živočišnou složku. Myši se dožívají v průměru dvou let a mohou mít mláďata až devětkrát do roka, což ale zkracuje délku života u samice. Jejich březost trvá 18 až 22 dní. Myš je neaktivnější navečer a v noci. V laboratořích se využívají především ve farmakologii, onkologii, genetice, toxikologii, atd. V České republice jsou používány albinotické a barevné kmeny myší. Do albinotické skupiny kmenů patří například Swiss, u kterého je vysoký výskyt plicních nádorů nebo BALB/c, který trpí výskytem chronické pneumonie a je vhodný pro transplantace. K barevné skupině patří například kmen CBA nebo DBA, oba dva kmeny trpí nádorem mléčné žlázy, kmen CBA ještě nádorem jater. V dnešní době se také chovají myši nunu, které mají genetickou poruchu v úplné ztrátě imunity a jsou schopné přijmout jakýkoli nádor nebo nemoc (Jebavý, 2011).

Myš laboratorní je také velmi oblíbená jako domácí mazlíček, jde totiž o velmi zvědavé zvíře, které není náročné na chov. Myš nelze ochočit tak, aby přiběhla na zavolání. Můžeme ji však ochočit tak, aby se nebála. Myš laboratorní je vhodná i pro chov ve

školách. Zde se však musí přísně dodržovat hygienická i bezpečnostní pravidla, která musí respektovat učitel i žáci (Kellnerová, 2013).

Potkan laboratorní (*Rattus norvegicus*)

Potkan laboratorní neboli obecný se vyskytuje po celém světě. Do Evropy se dostal původně lodní dopravou z Asie. Potkan laboratorní byl vyšlechtěn z potkana hnědého. Dožívá se věku dvou let, ale jsou i výjimky, kdy se potkani dožijí sedmi let. Dorůstá délky 16 až 27 centimetrů a dospělec váží 900 gramů. Aktivně se projevuje především v noci. Pokud by se potkani měli chovat ve větším počtu, je vhodné chovat jedince stejného pohlaví nebo skupinu samic a k ní jednoho samce. Březost samice trvá přibližně 21 až 25 dní a rodí se obvykle 4 – 7 mláďat. Potkani se chovají v teráriích nebo v klecích, kdy je důležité, aby byl materiál odolný a potkan ho neprokousal. Nejvhodnější podestýlkou jsou piliny. V kleci či teráriu nesmí chybět napáječka a miska na potravu. Potkani se většinou krmí granulemi, které obsahují vysoký podíl živočišné složky. Dále je také vhodné jim podávat ovoce a zeleninu. Nesmí se zapomínat na obrušování zubů, proto je vhodné poskytnout větve nebo tvrdý chléb. Voda i potrava se musí potkanovi podávat každý den čerstvá (Kellnerová, 2013).

V laboratořích je v dnešní době potkan spolu s myší nejvíce užívaným zvířetem. Využívá se především ve farmakologii, endokrinologii, onkologii a experimentální chirurgii. Potkan není vhodný v oboru mikrobiologie a imunologie, protože je odolný na velké množství infekčních nemocí. Na světě je 50 kmenů potkanů (Jebavý, 2011).

Jelikož se potkani dají velmi dobře ochočit, chovají se velmi často i jako domácí mazlíčci. Vhodný je i pro chov ve škole. Jelikož je potkan společenské zvíře je lepší si pořídit potkany dva, protože samotný potkan vyžaduje velmi často společnost člověka, a proto je časově náročný. Ve školách by se měla dodržovat bezpečnostní i hygienická pravidla (Kellnerová, 2013).

Králík domácí (*Oryctolagus cuniculus* f. *domesticus*)

Králík domácí je domestikovaný z králíka divokého (*Oryctolagus cuniculus*). Králíci jsou býložravci a byli původně rozšířeni v oblasti Středomoří. V zajetí se chovali už ve starém Římě. Poté se rozšířili do Španělska a Francie, pak dále do Evropy. V dnešní době

je na světě 100 plemen, která jsou rozlišována podle velikosti a tvaru těla. Králíci jsou nejčastěji chováni v klecových kotcích, králíkárnách a v domácnostech v klecích. V laboratořích jsou králíci umístěni na roštích, které mají zaoblené hrany, aby nedošlo k otlakům. V králíkárnách je vhodnou podestýlkou sláma a v klecích jsou velmi často používány piliny. V klecích, králíkárnách i kotcích musí být napáječka, krmítko na granulě a jesle na seno. Potrava i voda by se měla poskytnout, každý den čerstvá (Jebavý, 2011; Havlín a kol., 1991). Čištění chovných zařízení by mělo probíhat dvakrát týdně. Králík je společenský tvor, proto je dobré králíky chovat ve skupině nebo by měl chovatel věnovat králíkovi dostatek času. Březost králíka trvá 28 až 33 dní a obvykle se narodí 3- 10 mláďat (Wegler, 2015).

V laboratořích se obvykle chovají malá a střední plemena, a ta pak nacházejí uplatnění ve fyziologii, farmakologii, toxikologii a onkologii. Jsou nejrozšířenějším druhem savců chovaných v laboratořích hned po hlodavcích. Na farmách se chovají především pro získání masa a kůže a v domácnosti i pro radost (Havlín a kol., 1991). Ve školách není chov králíků doporučován, jsou časově velmi nároční a potřebují velký prostor (Kellnerová, 2013).

2.2.4 Zájmově chovaná zvířata

Definici tohoto slovního spojení můžeme najít v Zákoně na ochranu zvířat č. 246/1992 Sb. pod písmenem e). Tento zákon nám definuje zájmově chované zvíře: „*Zvířetem v zájmovém chovu je zvíře, u kterého hospodářský efekt není hlavním účelem chovu, a to buď chované v prostorách k tomu určených, nebo v domácnosti, jehož chov slouží především k zájmové činnosti člověka, nebo zvíře sloužící člověku jako společník*“. Což znamená, že zájmově chovaná zvířata jsou všechna zvířata, která nejsou chována za hlavním účelem hospodářského užitku. Hlavním účelem chovu těchto zvířat je zájmová činnost nebo osobní spotřeba chovatelů. Autorka Němcová, která provedla v České republice v roce 2015 průzkum o počtu zájmově chovaných zvířat a zveřejnila ho na internetovém serveru www.vyplnto.cz, uvedla, že nejčastěji zastoupené zvíře chované v domácnosti je pes. Dále ho následuje kočka, hlodavci (myš, křeček, morče), rybičky, plazi (hadi, želvy,...), ptáci (andulka, korela,...).

Pes domácí (*Canis lupus familiaris*)

Pes domácí je jedno z nejstarších zdomácnělých zvířat. Patří do psovitých šelem, je tedy stejně jako kočka uzpůsobený k lovu. Psa lidé vyšlechtili tak, že křížili mnoho psovitých šelem, především se jednalo o vlka (*Canis*) a šakala (*Canis aureus*). Do dnešní doby se podařilo vyšlechtit přes 400 druhů plemen. Tato plemena dělíme podle toho, k čemu byla dříve nebo stále jsou využívána. Dělíme je tedy na: pastervecká plemena (kolie), služební plemena (německý ovčák), pracovní plemena (bernardýn), lovecká plemena (jezevčík) a společenská plemena (chrt, pudl). Každé z plemen má své specifické vlastnosti a je třeba je při výběru psa zvážit (Podroužek, 1997).

Pes je všežravec, k jeho krmení se dnes používají granule, které obsahují vyvážené složky stravy. Dožívá se průměrně 12 let. Pes vyžaduje, aby mu člověk věnoval co nejvíce času, potřebuje dostatečné množství pohybu a výcvik. Samec se nazývá pes, samice fena a mládě je štěně (Verhoef, 2005).

Kočka domácí (*Felis catus*)

Kočka domácí je domestikovaná už mnoho tisíc let, vznikla pravděpodobně z africké kočky divoké. Avšak o vzniku kočky domácí se vede spousta dalších teorií. V průběhu 20. století bylo vyšlechtěno více jak sto plemen a hlavním rozeznávacím znakem, který určuje plemeno, je velikost a tvar hlavy. Hmotnosti dosahuje kočka kolem dvou až pěti kilogramů. Březost trvá okolo 65 dnů a mláďat se rodí průměrně 3-6 (Červená a kol., 2001).

Původně byla kočka využívána k lovu myší na lodích či v sýpkách. I dnes se kočky za tímto účelem často využívají. Ve velkých městech však převažuje chov kočky jako domácího mazlíčka. Pomáhá mnoha lidem odstranit stres či pocit samoty. Kočku lze velmi lehce naučit dodržovat hygienu a není tak časově náročná jako pes. Jako krmení se používají granule nebo konzervy s vysokým podílem živočišné složky, jedná se totiž o masožravce. Kočka by se neměla v rámci bezpečnosti nechávat bez dozoru s malými dětmi. Samec je kocour, samice kočka a mládě kotě (Eilert-Overbeck, 2008).

Andulka vlnkovaná (*Melopsittacus undulatus*)

Andulka vlnkovaná je jedním z nejčastěji chovaných papoušků. Další papoušci, kteří jsou velmi oblíbení, jsou korela chocholatá (*Nymphicus hollandicus*) a kanár divoký (*Serinus canaria*). Oblíbení jsou pro svou nenáročnost a chovat je mohou i začátečníci. Největší rozmach chovu papoušků začal v druhé polovině dvacátého století a přetrvává i do dnešní doby. Andulka pochází z Austrálie a do Evropy byla přivezena na začátku 19. století. Dožívá se 4-8 let a dorůstá do velikosti 17-20 cm, křídla mají v rozpětí délku 9-10 cm. Barevných variant se u andulek vyskytuje mnoho. Hlavním znakem pro rozlišení pohlaví je ozobí. U samců je obvykle modré a u samic hnědé, neplatí to však stoprocentně. Andulky lze chovat v klecích nebo voliérách, ve kterých musí být bidélka, napáječka a zařízení na krmení, také je vhodné umístit do klece či voliéry vaničku s vodou, protože se andulky rády koupají. Andulka je společenský tvor, proto by měla být chována minimálně ve dvojici, nejlépe s partnerem. Pokud je chována sama, vyžaduje dostatek času, který jí musíme věnovat (Podpěra, 2010).

Akvarijní rybičky

Chov akvarijských ryb je velmi populární, a to obzvláště ve městech. Interiér bytů se díky tomu stává zajímavý a pohyb ryb má i uklidňující efekt. Ryby se chovají v akváriích, která se rozlišují buď podle hmoty, ze které je vyrobeno např. lepená či celoskleněná nebo podle toho k čemu slouží (vytírání ryb, ...). Velké oblibě se v dnešní době těší také zahradní tůň. Akvárium by po technické stránce mělo být vybaveno filtrem, osvětlením, vzduchovačem a topením. Umístěno by mělo být tak, aby k němu mohl dostatek světla. Na dně akvária by měl být hrubší písek, kmeny a jeskyně poslouží jako skryše pro ryby. Potrava ryb se může skládat z živých organismů, jako jsou například nitěnky nebo vířníci. Také se mohou ryby krmit vločkovými nebo granulovanými krmivy. Nejčastěji chované ryby jsou pancéřníček skvrnitý (*Corydoras paleatus*), tetra červená (*Hyphessobrycon flammeus*), živorodka duhová (*Poecilia reticulata*) a mnoho dalších (Kroupa, 2010, Červená a kol., 2001).

Hmyz (*Insecta*)

Hmyz se pro pozorování, laboratorní pokusy nebo pro hospodářské využití chová už po několik staletí. Chov hmyzu pro radost většinou není náročný a nemusí zabírat mnoho místa. Hmyz se chová v teráriích, která potřebují speciální osvětlení. Těmto teráriím se říká insektária. V dnešní době je velmi oblíbený chov mravenců (*Formicidae*), strašilek (*Phasmatodea*), štírů (*Scorpionida*), ... (Červená a kol., 2001).

Plazi (*Reptilia*) a Obojživelníci (*Amphibia*)

Tyto skupiny zvířat jsou lidmi chovány již od počátku existence. Lidé byli odjakživa těmito tvory fascinováni, přesto se je však nikdy nesnažili příliš ochočit. Většina obojživelníků a plazů byla uctívána při náboženských obřadech nebo se chovala za účelem získávání potravy, kůže, či kostí a zubů. I v době 21. století jsou lidé těmito tvory fascinováni a chovají je za stejnými účely. Také je využívají v laboratořích, ve kterých se díky jedovým žlázám těchto tvorů získávají látky na výrobu léků a protijedů. V zemích, které jsou kulturně vyspělé, se chovají plazi i obojživelníci i v domácích podmínkách, a to zejména v teráriích. Jedním z důvodů, proč jsou tato zvířata tak oblíbená je ten, že se vyskytuje velmi malé procento lidí, u kterých se projevuje alergie na tato zvířata (Bruins, 2005).

Dále je také velmi zajímavé pozorovat chování těchto zvířat, což nám umožňuje právě chov v teráriích, neboť v přírodě by takové pozorování nebylo možné. Mezi nejčastěji chované druhy se řadí želva zelenavá (*Testudo hermanni*), želva nádherná (*Trachemis skripta*), agama bradatá (*Pogona vitticeps*), chameleon jemenský (*Chamaeleo calypttratus*), hroznýš duhový (*Epicrates cenchria*), užovka červená (*Elaphe guttata*), axolotl mexický (*Ambystoma mexicanum*), drápatka vodní (*Xenopus laevis*) (Červená a kol., 2001).

2.2.5 Zvířata chovaná ve školách

Zvířata se na školách chovala již od dob, kdy školy vznikly. V dnešní době má chov zvířat nebo zvířete ve škole mnoho pozitivního, ale i negativního. A proto k němu přistupují jen někteří učitelé. Mezi pozitiva patří hlavně vliv zvířete na psychiku, a také učení dítěte zodpovědnosti. Ve městech mají lidé málokdy možnost přijít do kontaktu s přírodou. Rodiče bývají často časově velmi zaneprázdněni, mají mnoho práce nebo jiné zájmy. Někteří z nich tráví se svými dětmi dostatek času, ale plán, který vymyslí je

realizovatelný ve městě, jako je například kino nebo nákupy. Koupit si domácího mazlíčka a následně se o něj starat také někteří rodiče odmítají, ať už je to z důvodu, že si myslí, že dítě by se o zvíře přestalo v budoucnu starat nebo nemají k jeho chovu dostatek prostoru. A tak je pro mnohé děti jediná možnost, kde se mohou s přírodou a s živými tvory setkat, návštěva zoo nebo chovatelské kroužky a právě zvířátko ve škole (Kellnerová, 2013). Tím, že se dítě učí o živočicha starat, narůstá u něj právě cit pro zodpovědnost. Může také brát zvíře jako kamaráda a může pro něj být oporou v těžkých chvílích. Pomocí toho můžeme s dítětem rozpoznat a řešit problémy, které má. Tomuto postupu se odborně říká zooterapie (Velemínský a kol., 2007). Další výhodou je to, že učitel může na živočichovi názorně předvést vyučované učivo. Především stavbu těla, chování, potravní řetězec, a spoustu dalšího. Děti mohou na téma o daném zvířeti psát slohové, seminární či jiné práce. V neposlední řadě správně chovaná zvířata školu ozvláštňují a udělají její prostředí příjemnějším (www.rvp.cz)

Nevýhodou chovu zvířat ve škole může být špatně zvolený druh. Děti se potom mohou živočicha bát nebo štítit. Též může dojít k tomu, že se u dítěte objeví alergie. Musí se počítat s tím, že školní rok trvá pouze 10 měsíců. Takže zbylé dva měsíce se o zvíře musí někdo postarat, také musí být zajištěna péče o víkendech či státních svátcích a prázdninách v průběhu školního roku. Mezi další negativa patří finanční náročnost, třída se musí domluvit, jak se bude na financování zvířete podílet. Zvířeti je nutné zajistit vhodné místo pro ubytování, aby mělo klid a dostatečný prostor. Také je problém, že ve výuce může u dětí vyvolávat nepravdivé představy o tom, jak to v přírodě opravdu funguje. Například pokud se jedná o shánění potravy (Kellnerová, 2013).

Podmínky pro fungující chov na škole

Nejdůležitější je, aby si učitel uvědomil, že chov zvířete je velmi časově náročný a je potřeba velká zodpovědnost. Pořízení zvířete by mělo být prvotně přáním všech žáků, učitel by je v žádném případě do chovu neměl nutit, ale musí s pořízením sám souhlasit. Nesmí se podcenit žádná alergie či jiný problém, který by se mohl vyskytnout během pobytu zvířete ve škole. Učitel také musí komunikovat s rodiči a mít jejich souhlas. S rodiči se musí domluvit i na tom, jakým způsobem se bude zvíře financovat, kdo se o něj bude o volných dnech, kdy je škola zavřená, starat. Mimo rodiče a žáky musí s chovem živočicha souhlasit i vedení školy a všichni kolegové, se kterými by se měl pedagog

domluvit na pomoci při starání v době, kdy on ve škole nebude. Poté, když je vše schváleno a zvíře se do školy pořídí, je nutné, aby vyučující neustále žáky udržoval v tom, že je zvíře baví (www.rvp.cz)

Během plánování, kterého by se měli všichni žáci účastnit, se musí určit vhodné místo, které bude bezpečné, v co možná nejkliidnější části školy nebo třídy, tak aby zvířeti bylo co nejpříjemněji a nejpohodlněji. Prostory, ve kterých se dá zvíře chovat, jsou různé. Může se chovat přímo ve třídě. To má velkou výhodu v tom, že dítě vidí na zvíře neustále, pomáhá s úklidem a učitel má přehled o tom, jak se žáci k zvířeti chovají, i když je nikdo nehlídá. Nevýhodou je možný výskyt alergií, děti se na zvíře soustředí i během výuky, což odvádí jejich pozornost od probírané látky. Zvíře je obtěžované neustálým hlukem. Další volbou je chovat zvíře v kabinetu učitele. Výhodné je to zejména z důvodu, že učitel má přehled o stavu zvířete. Živočich také není vystaven neustálému hluku, protože k němu děti směřují jen pod dozorem vedoucí osoby, což zajistí, že by se zvířeti nemělo ublížit. Nevýhodou je, že dítě se ke zvířeti dostane pouze po domluvě s učitelem, dále zvíře zabere v místnosti místo, které by mohl pedagog využít jinak (Kellnerová, 2013).

Zvíře lze umístit i na chodbu školy. Zde musí učitel počítat s tím, že se kolem něj bude pohybovat více dětí a je tedy problém s kontrolou. Chodba se musí zařídit tak, aby nedošlo k úrazu. Na prostorech chodby většinou není zázemí pro pomůcky vhodné k manipulaci se zvířetem. I s tím musí učitel počítat. Vhodnou variantou pro umístění je samostatná místnost, pokud nám to prostory školy umožní. Výhodou je, že pachy zvířat neobtěžují okolí, zvířata mají dostatek klidu, je dobrá kontrola nad tím, jak se žáci ke zvířeti chovají. Žáci nemusejí být omezeni v přístupu do této místnosti a zároveň nejsou rozptylováni během vyučování. Místnost by měla mít samostatný přívod vody i elektřiny, což zajistí snadnější úklid. Po finanční stránce je to však nevýhodné, a to z důvodu vytápění a úklidu.

Pokud má škola zahradu, je možnost chovat zvířata na ní. Výhodou je, že zvířata nikoho neruší a neobtěžují zápachem, také se při péči o ně děti pohybují venku, a proto je to pro ně zdravější a více si odpočinou. Snáze se zajišťuje přísun potravy. Je možnost spojit starost o zvířata s pěstováním rostlin. Může se chovat rozmanitější množství domácích zvířat. Problém je v tom, že zde není taková kontrola nad chovanými zvířaty a žáky. To může způsobit, že dojde k poranění zvířete či žáka. Může také dojít ke krádeži. Při chovu zvířete venku, se musí brát ohled na klimatické podmínky (Pipková, 2008).

Hygiena

Pokud chceme chovat domácího mazlíčka, hospodářské zvíře či zvíře pouze na pozorování, je nutné dbát na dostatečnou hygienu a bezpečnostní pravidla. Zvíře může trpět nakažlivou nemocí či parazitem, který může být přenosný na člověka. Aby se těmto komplikacím předešlo, je důležité dodržovat určitá doporučení a pravidla. Ve škole musí být dodržování hygieny a bezpečnosti ještě důslednější, jelikož se kolem živočicha pohybuje velké množství dětí. Mezi pravidla a doporučení patří pravidelné čištění příbytku zvířete. Minimálně dvakrát do roka by se mělo chovné zařízení řádně vydezinfikovat. Pitný režim zvířete by měla zajišťovat nezávadná pitná voda. Potravu by zvíře mělo dostávat každý den čerstvou. Zvířeti bychom měli kontrolovat trus, abychom včas odhalili parazity. Podávat lidské medikamenty je zcela nevhodné, a proto bychom měli znát zvěrolékaře, který nám v případě zdravotního problému pomůže. Žáci by také měli mít dostatečný přehled o tom, jak se choroby projevují a jaká možná rizika jsou.

Učitel v žádném případě nesmí podcenit bezpečnost dětí. Žáky by měl dostatečně informovat o tom, jak se v blízkosti zvířete chovat, dále by měl také děti informovat, jaká zranění může daný živočich způsobit a kdy k němu může dojít. Dalším bezpečnostním pravidlem je předcházení alergiím a dalším zdravotním komplikacím a informovanost učitele, které z dětí trpí zdravotním problémem, které by mohlo zvíře zhoršit či vyvolat. Tuto informaci by měli podávat rodiče při souhlasu s chovem zvířete ve škole. Pomůcky i příbytek zvířete by měl být zabezpečen tak, aby žádnému žákovi nemohl způsobit úraz. Při manipulaci se zvířetem, bychom se měli ohlížet na stavbu jeho těla i jeho povahu. Pravidelně bychom měli kontrolovat chování zvířete. Pokud by došlo ke změně a živočich začal být agresivní, neměl by přijít do kontaktu s dětmi. Uhynulá zvířata je nejlepší dovézt k zvěrolékaři. Nejdůležitější je však celková informovanost žáků (Kellnerová, 2013).

Výběr zvířete do školy

Při výběru vhodného zvířete se musí shodnout celá třída. Jako dalším kritériem je již dříve zmiňovaný zdravotní stav dětí, musí se brát ohled na jejich averze a fobie. Zvíře by mělo být aktivní spíše přes den, ale nemělo by být hlučné, aby nerozptylovalo žáky během výuky. Učitel by měl být také informován o finanční náročnosti chovu vybraného druhu. Zvířeti by měl být po celý jeho život poskytnut dostatečný prostor a vhodná potrava. Důležité je také brát ohled na věk žáků (Chmelová, 2010).

Dle Kellnerové (2013) je nejvhodnější toto zařazení zvířat na určité stupně:

1. stupeň ZŠ (7–11 let) Králík domácí (*Oryctolagus cuniculus f. domesticus*), morče domácí (*Cavia aperea porcellus*), pískomilové (*meriones*), myš bodlinatá (*Acomys cahirrinus*), andulka vlnkovaná (*Melopsittacus undulatus*), suchozemské želvy, užovka červená (*Elaphe guttata*), pakobylky, tropičtí zlatohlávci skvrnití (*Pachnoda peregrina*), oblovky (plži). Vhodné je také akvárium s nenáročnými druhy ryb – paví oko (*Poecilia reticulata*), mečovka (*Xiphophorus helleri*), pancéřníci (*Callichthyidae*).

Pro žáky prvního stupně bychom měli vybírat zvířata, která nejsou náročná na chov. Měla by být klidná, odolná po zdravotní stránce, nenáročná na potravu a prostor. Měla by být aktivní spíše přes den a neměla by být příliš rychlá.

2. stupeň ZŠ (12–15 let) Všechny druhy výše uvedené, dále potkan (*Rattus norvegicus var. alba*), osmák degu (*Octodon degus*) a další drobní hlodavci, vodní želvy, leguán zelený (*Iguana iguana*), náročnější akvariální rybičky, ptáci (mimo třídu) – malí papoušci, kanárek (*Serinu canaria*), chůvička japonská (*Lonchura domestica*), zebříčka pestrá (*Poephila guttata*), z hmyzu strašilky, exotičtí švábi apod. Děti na 2. stupni se již dokáží postarat o pohyblivější druhy (osmák degu nebo různí drobní hlodavci). Zvládají i péči o vodní želvy, které jsou náročnější na údržbu terária a jsou dravé, a proto kousavé – je třeba dávat si pozor. Z dalších terarijních zvířat můžeme doporučit také býložravého leguána zeleného nebo chameleona – pokud nepovažujete za problém, že chameleon je hmyzožravec. Z hadů je vhodné chovat vedle užovky červené (*Elaphe guttata*) také užovku černou (*Elaphe obsoleta*), případně užovku domácí neboli hnědou (*Lamprophis fuliginosus*). Nenároční jsou někteří obojživelníci – žába drápatka vodní (*Xenopus laevis*), žebrovník Waltlův (*Pleurodeles waltl*) nebo axolotl mexický (*Ambystoma mexicanum*). V úvahu připadají i bezobratlí – strašilky, exotičtí švábi (nehrozí přemnožení po případném útěku).

3. Střední školy (16–20 let) Všechny druhy výše uvedené, dále činčily (*Chinchilla*), náročnější terarijní zvířata – gekončík noční (*Eublepharis macularius*), gekon obrovský (*Gekko gecko*), chameleon jemenský (*Chamaeleo calypttratus*), anolisové, nejedovatí hadi – hroznýš královský (*Boa constrictor*), náročná akvária (i mořská), bezobratlí (pavouci). V tomto věku je již možno předpokládat respektování stanovených pravidel, proto si můžeme dovolit chovat zvířata náročnější. Mohou to být hadi i větších rozměrů (hroznýši, krajty) a další terarijní zvířata (gekoní, anolisové, agamy), případně náročnější akvária. Je

vhodný i chov nejrůznějších ptáků, ale raději mimo učebny, protože jsou většinou hluční (Kellnerová, 2013).

2.3 Historie chovatelství na školách

Na školách v Čechách měl chov hospodářských zvířat velmi pevné postavení, a to především až do roku 1960. Chovali se zejména drobní živočichové například králíci, drůbež nebo včely. Na některých školách, které měly dostatek prostoru, především ty na vesnicích, se choval i větší dobytek, například krávy, kozy i ovce. Zvířata se chovala ze dvou důvodů. První byl ten, že se chovala pro hospodářský užitek. Materiál, který se díky chovu získal, byl využit ve školních jídelnách i jako pomůcky pro vyučování. Druhým důvodem, proč chovat zvířata na školách byl ten, že se využívala k výukovým účelům v předmětu chovatelství. Lidé se již na školách učili, jak se o živočichy chované pro hospodářské účely starat. Získávali znalosti a návyky, které jim v dospělosti zajišťovaly možnost, zakládat své vlastní chovy a tím si obstarávat živobytí (Jančaříková, 2007).

Po nástupu komunistického režimu, který začal zavádět a později i zcela zavedl znárodnování, se vyvíjel velký nátlak na to, aby byli lidé závislí na státu a byl proti soběstačnosti obyvatel v hospodářské i jakékoliv jiné oblasti. Během tohoto režimu se začala zakládat zemědělská družstva a tím bylo znemožněno chovat hospodářská zvířata na školách nebo v jejich blízkosti. Všechna tato omezení a opatření výrazně ovlivnila předmět chovatelství, a to především v negativním smyslu, nakonec na většině škol tento předmět zanikl. Až v době, kdy se komunistický režim uvolnil, tedy v roce 1990, se začal předmět znovu obnovovat, nešlo však o chov domácích zvířat, ale spíše exotických. To přetrvává dodnes. Školy nechovají zvířata za hospodářským účelem, ale protože kladně působí na poměry ve škole a třídě. Také kladně ovlivňují jedince, pomáhají zklidnit hyperaktivní žáky a rozvíjí jemnou motoriku žáků, vedou je k zodpovědnosti aj. (Chmelová, 2010).

2.4 Chovatelství v RVP

Plnění RVP, což je zkratkou pro Rámcový vzdělávací program, který formuluje závaznou osnovu pro utváření školních vzdělávacích programů v České republice, je povinné pro všechna školní zařízení. Škola si však tyto programy může do určité úrovně upravit. Tyto upravené programy se řadí do školních vzdělávacích programů a každá škola

si je vytváří individuálně. Avšak školní programy musí i nadále splňovat body, jenž stanovilo RVP . Stanovené body jsou cíle, forma, délka a obsah vzdělání, dále profesní profil a organizaci v uspořádání učiva (<http://www.nuv.cz>)

S chovatelstvím se v rámci RVP setkáme ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. Tato oblast je rozdělena do dvanácti okruhů a je nutné ji věnovat minimálně pět vyučovacích hodin na prvním stupni a čtyři vyučovací hodiny na stupni druhém. Na prvním stupni jsou stanoveny okruhy Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce, Příprava pokrmů. Tyto čtyři okruhy jsou povinné a žáci je všechny musí absolvovat (Jeřábek a Tupý, 2007).

Na druhém stupni je okruhů osm, Práce s technickými materiály, Design a konstruování, pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Svět práce, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií. Z těchto osmi okruhů si škola povinně vybírá tři. Nejlepší je však si jich vybrat více a to podle možností školy (<http://clanky.rvp.cz>).

Tabulka č. 1 Vzdělávací oblast Člověk a svět práce

(zdroj: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/46/vzdelavaci-oblast-clovek-a-svet-prace-v-ramci-rvp-zv.html/>)

Člověk a svět práce	První stupeň	<i>Práce s drobným materiálem</i>
		<i>Konstrukční činnosti</i>
		<i>Pěstitelské práce</i>
		<i>Příprava pokrmů</i>
	Druhý stupeň	<i>Práce s technickými materiály</i>
		<i>Design a konstruování</i>
		<i>Pěstitelské práce, chovatelství</i>
		<i>Provoz a údržba domácnosti</i>
		<i>Příprava pokrmů</i>
		<i>Svět práce</i>
		<i>Práce s laboratorní technikou</i>
		<i>Využití digitálních technologií</i>

2.5 Předmět chovatelství vyučovaný ve školách

Chovatelství se na školách vyučuje především, jako průřezové téma v předmětu Environmentální výchova a v předmětu Osobnostní a sociální výchova. Tyto vyučované předměty jsou zakomponované v RVP. Mají za úkol to, aby si žáci osvojili znalosti o prostředí, ve kterém žijeme, a také mají pozitivně ovlivňovat to, jak se děti staví k přírodě (Pipková, 2008). Na druhém stupni základních škol se s výukou chovatelství setkávají v učebnici pro praktické činnosti. Učebnice se jmenuje Praktické činnosti: Pěstitelství pro 6. až 9. ročník základních škol (Dytrtová a kol., 2003). Tato učebnice se především zaměřuje na domácí mazlíčky a hospodářská zvířata jsou opomíjena.

3 Didaktický test

V České republice se tyto testy začaly objevovat již v první polovině 20. století (Příhoda, 1934). Didaktický test je jednou z určovacích metod, díky kterým se dosahuje zisku informací o znalostech, kterými žák disponuje v ohledu vyučovaného předmětu (Kalhous, 2009).

Didaktické testy jsou věcné, a to v případě, že dané úlohy jsou jednoznačně položeny a žák na ně může odpovídat konkrétně a pomocí přímo zvolených odpovědí. Tyto odpovědi označujeme jako kladné či záporné. Odpovědi se znázorňují v počitatelných zápisech. Tyto testy by měly být důvěryhodné a jejich důvěryhodnost by se měla nechat ověřit tak, že při opakovaném podání jinak položeného testu by výsledek měl být téměř shodný (Skalková, 2007).

Didaktické testy můžeme rozdělit podle dvou hledisek, a to na testy orientační a standardizované. Orientační testy si vytváří sám učitel, a to pro své vlastní potřeby. Pomocí tohoto testu zjišťuje rozdíly žáků dané skupiny, na kterou se zaměřuje ve vědomostech, na které se test cílí. Při výběru otázek do tohoto testu je velmi důležité, aby ten, kdo test vytváří, důkladně analyzoval látku, na kterou se test soustředí. I v orientačních testech jsou otázky položeny tak, aby na ně žáci mohli odpovídat pomocí krátkých odpovědí, či odpovídat za pomoci nabídky správně a špatně postavených odpovědí, ze kterých vyberou a označí vždy jen počet možností správných odpovědí, jenž jsou dány učitelem. Testy standardizované vytvářejí odborníci ve spolupráci s pedagogy. Standardizované testy musejí být přesně zorganizovány a formulovány. Jsou normalizované, a to ve všech položkách, od podání otázky, nabídky odpovědí, vzhled, vyhodnocení, aj. Tyto testy mají za cíl stanovit danou situaci ve vědomostech a dovednostech u dětí, na které se standardizovaný test zaměřuje. Proto jsou také velmi náročné na přípravu a vyžadují odborný přístup. Díky standardizovaným testům je možnost srovnávat práci celých regionů, učitelů i škol. Dnes se tyto testy také používají pro mezinárodní srovnávání například v gramatice či matematice. Vyhodnocení standardizovaných testů se však nesmí brát jako úplně stoprocentní výsledek, protože v každém zařízení k výuce i podání testu mohou vyučující zvolit jiný postoj (Skalková, 2007).

Didaktický test by měl mít čtyři základní vlastnosti, a to validitu, reliabilitu, senzibilitu a praktičnost. Validita neboli jiným slovem vhodnost znamená, že test by se měl opravdu

zaměřit na to, co doopravdy zadávající chce ověřit a musí tomu odpovídat postavení i zaměření otázek. Reliabilita neboli spolehlivost se může definovat tak, že pokud na výsledky testu nepůsobí vliv, který by je mohl ovlivnit, měly by být shodné s výsledky testu, který se podává za účelem ověření prvního podaného testu. Další vlastností je senzibilita, synonymem tohoto slova je citlivost a znamená to, že test by měl být schopný rozlišit i drobné rozdíly v hodnotách a rozměrech parametrů, na které je test zaměřen. Pokud je didaktický test příliš lehký nebo těžký nelze tyto drobné rozdíly rozlišit a test přichází o svůj význam. Poslední vlastností didaktického testu je praktičnost. Touto vlastností se rozumí to, že by test neměl být příliš náročný na čas. Pokud vyplňování testu trvá příliš dlouhou dobu kvůli velkému množství otázek, žák ztrácí pozornost a tím mohou být výsledky testu ovlivněny. Test by měl také zapadat do výuky nebo ji výrazně nenarušovat (Kalhous, 2009).

V didaktickém testu je možnost utvářet otázky buď otevřené, nebo uzavřené. Otevřené otázky se vyznačují tím, že na ně žák musí odpovídat „vlastními slovy“, což znamená, že žák na otázky odpovídá rozsáhlou, nebo krátkou odpovědí, kterou napíše sám. Druhým možným postavením otázky je to, že na ní žák odpoví pomocí odpovědi z nabídky, která je předem stanovena. Odpovědi mohou být postaveny dichotomicky, žák si může vybrat ze dvou odpovědí. Dalším typem odpovědi je typ s výběrem odpovědí, zde si žák vybírá z více nabídnutých možností, většinou je nabídnuto okolo pěti odpovědí. Čtvrtý typ možného odpovídání je odpovídání pomocí přiřazování, kdy má žák za úkol přiřadit prvky jedné množiny k množině druhé. Posledním typem odpovědi je typ uspořádací, žák má za úkol uspořádat prvky podle zadané posloupnosti (Kalhous, 2009).

Didaktický test má spoustu výhod, jako například ušetření času, zaměření na konkrétní výsledek aj. Má však také nevýhody. Žák odpovídá pouze stručně a odpovědi nemůže podle svého uvážení rozvinout. Je mu zabráněno, aby se projevil ústním projevem a v testech se proto nemůže projevit mezilidský vztah mezi učitelem a žákem, a také neumožňují celkový pohled na žákovu osobnost (Skalková, 2007).

4 Metodika práce

4.1 Plánování a vytvoření didaktického testu

V mé bakalářské práci jsem pro zjišťování úrovně znalosti žáků v oblasti chovatelství použila nestandardizovaný didaktický test. Zvolila jsem ho proto, že touto metodou mohu získat najednou od více dětí velké množství informací, které mě zajímají. Didaktický test jsem vytvářela ve spolupráci se Sylvou Rajdlíkovou, a to z důvodu stejného zadání bakalářské práce, pouze testování a posuzování získaných informací probíhá v jiném regionu České republiky.

Jako první jsme se rozhodly pro počet otázek. Chtěly jsme, aby test byl svou délkou přiměřený a žáci se na něj dokázali soustředit po celou dobu vyplňování. Proto se test skládá z šestnácti otázek a je obsažen na dvou stranách papíru velikosti A4. Patnáct otázek je uzavřených a žáci mají možnost vybrat z nabídnutých odpovědí vždy jen jednu správnou odpověď. Poslední otázka zůstala otázkou otevřenou, není zaměřená přímo na obor chovatelství, ale na to zda dítě doma nějaké zvíře chová nebo ne a jestli tento faktor ovlivňuje jeho přehled v tomto oboru. Následující vymyšlení otázek bylo jednou z nejtěžších částí v sestavování didaktického testu. Chtěly jsme se v testu zaměřit na zvířata hospodářská i ta chovaná v hobby chovech. Také jsme chtěly otestovat znalosti žáků, které mohou získat ve škole, ale i ty informace, které jsou obecně známé a žák je může získat v praktickém životě, ne vždy s nimi však přijde do styku a ne všichni žáci tyto znalosti ovládají. Na druhém stupni je pouze málo učebnic, které se zaměřují na chovatelství. Jednou z nich je učebnice od autorky Dytrtové a kol. (2003). Proto jsme otázky tvořily nejen s pomocí této učebnice, ale i s pomocí učebnic pro první stupeň základních škol a to zejména s učebnicí Člověk a jeho svět od autorky Šitkové (2013) a učebnicí Přírodověda pro 4. ročník základní školy od autorů Čechurové, Havlíčkové, Podroužka (2010). Dále jsme také použily výukový materiál od autorů Kellnerové (2013) či Zahradníkové (2012).

Dalším krokem bylo rozhodnutí, ve kterém ročníku druhého stupně budou odpovědi nejobektivnější. Po konzultaci s vyučujícími ve školách, na nichž byly testy rozdány, jsme se rozhodly, test podat v sedmé třídě základní školy. V tomto ročníku by již žáci měli mít

látku oboru chovatelství probranou. Ukázka testu je přiložena v této práci pod názvem Příloha č. 1 Didaktický test.

4.2 Zadávání testu

Po naplánování a vytvoření didaktického testu jsem test nechala zkontrolovat od všech vyučujících a následně ho rozdala osmi dětem na kroužku dobrovolných hasičů SDH Útvina, abych si ověřila, zda je test dobře vypracovaný a dětem jsou veškeré otázky dobře srozumitelné, správně položené a formulované.

Poté, co jsem si ověřila, že děti s vyplňováním odpovědí nemají problém, který by se týkal špatně položených otázek, jejich nesrozumitelnosti nebo špatné formulaci, rozdala jsem testy ve školách, s nimiž jsem byla dopředu dohodnuta na určité datum a čas. Mým cílem bylo získat informace o znalostech dětí na druhém stupni z chovatelství, a to v karlovarském regionu a zaměřila jsem se na děti v sedmých třídách.

Předtím, než jsem testy donesla do škol, jsem se telefonicky domluvila s každým vyučujícím na konkrétním dni i hodině, ve kterou můžu test dětem rozdat. Také jsme se domluvili na tom, že přijdu o půl hodiny dříve a rozvrhneme si, jakým způsobem bude rozdávání a průběh hodiny probíhat. Dále jsme test důkladně zkonzultovali. Testy jsem rozdávala na konci měsíce června 2016. Do testování se zapojily děti ze sedmé třídy ZŠ Toužim, kde jsem didaktické testy rozdala 26 dětem ze 7. A a 25 dětem ze třídy 7. B. Další školou byla Základní škola Bečov nad Teplou, zde didaktický test vyplnilo 23 dětí. Třetí se zapojila Základní škola Teplá, v této škole vyplnilo test 21 dětí. A poslední škola, ve které jsem testy rozdala, byla Základní škola Bochov, zde jsem rozdala test 28 dětem ze třídy 7. A celkově se do testování zapojilo 123 žáků.

Po příchodu do třídy jsem byla představena vyučujícím, který mi následně dal prostor, abych děti s testem seznámila. Informovala jsem je, z jakého důvodu jim test nesu, na co se zaměřuje a jaký typ otázek se v něm vyskytuje. Žáky jsem také ujistila, že test je anonymní a nebude se v rámci Přírodopisu nijak hodnotit. Poté žáci začali s vyplňováním. Na vyplnění testu jsem jim dovolila 20 minut. Tento časový interval stačil, někteří žáci byli s vyplňováním hotovy dříve. Po odevzdání testu jsem s dětmi prošla všechny otázky a správné odpovědi. Každý žák si mohl udělat za správnou odpověď čárku, aby sám sebe posoudil, jak na tom s vědomostmi z oboru chovatelství je. Většina žáků byla se svými výsledky spokojena.

4.3 Vyhodnocení testu a zpracování dat

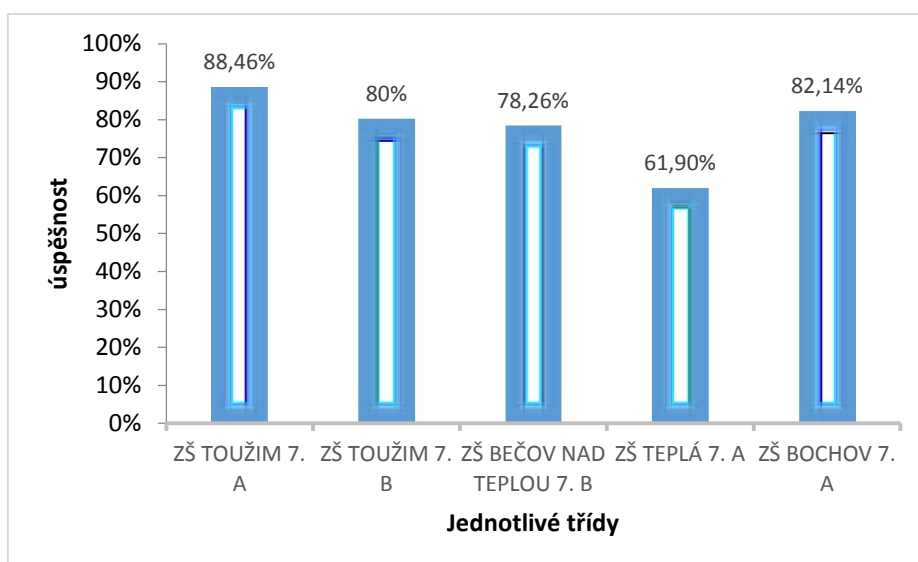
V testu jsem si u všech otázek z dané třídy vyznačila kolik žáků a jakým způsobem odpovědělo na určitou otázku. Celkové vyhodnocení každé z otázek jsem následně převedla na procenta, která jsem použila při vytvoření grafu. Ten jsem vytvořila z důvodu, aby byla zpracovaná otázka co nejpřehlednější. Následně po vyhodnocení každé z otázek jsem vytvořila tabulku a do ní jsem zapsala výsledky všech otázek. Poté jsem zhodnotila rozdíly mezi školami. Všechna data jsem zpracovávala za pomoci programu Microsoft Office Excel 2013.

5 Výsledné vyhodnocení didaktického testu

5.1 Výsledné zjištění u jednotlivých otázek

5.1.1 Otázka č. 1: Kolik vajíček snese slepice za jeden týden?

Žáci všech tříd na tuto otázku odpověděli téměř podobně, pouze třída ZŠ Teplé byla podprůměrná. Většina žáků, kolem osmdesáti procent, věděla, že slepice snese každý den v týdnu jedno vajíčko. Žádná ze tříd však neodpověděla stoprocentně. Vyskytovala se i odpověď, že slepice snese za týden 15 vajec, což byla možnost odpovědi C, ale i 30 vajíček, tuto odpověď označovalo písmeno D.

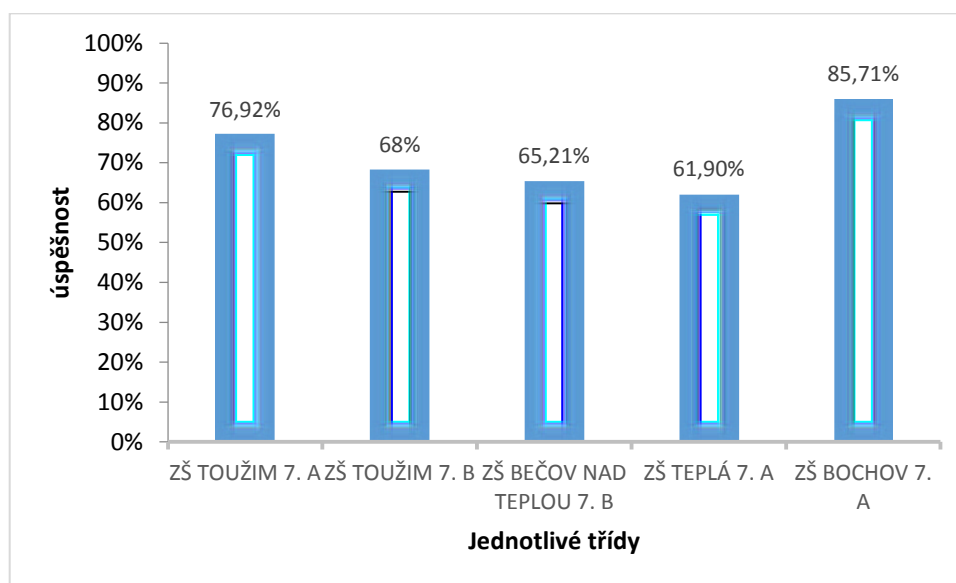
Graf 1
k otázce: **Kolik vajíček snese slepice za jeden týden?**

Nejvíce úspěšná byla Základní škola Toužim třída 7. A. Na tuto otázku odpovědělo správně 23 dětí, což znamená téměř 90% úspěšnost. Přesně, tedy správně odpovědělo 88,46 % žáků. Jako druhá velmi úspěšná třída v této otázce byla ZŠ Bochov třída 7. A, zde správně odpovědělo 23 dětí. V procentuální úspěšnosti to znamená 82,14 %. Třetí nejlepší třídou byla ZŠ Toužim třída 7. B, správně odpovědělo 80 % třídy, což je 20 dětí. Základní škola Bečov nad Teplou se umístila o 2,74 % hůře než třída 7. B ZŠ Toužim, odpovídalo 23 žáků a dosáhli 78,26% úspěšnosti. Nejhůře se umístila třída ZŠ Teplé, která správně odpověděla pouze v 61,90 % případech. Test na této základní škole vyplňovalo 21 dětí.

5.1.2 Otázka č. 2: Označení domestikace zvířat znamená:

Tato otázka nedopadla zcela dobře, velké množství žáků nevědělo, co pojem domestikace znamená. Proto se hranice úspěšnosti pohybovala okolo sedmdesáti procent. Nejčastější chybnou odpovědí bylo zdivočení, tedy odpověď D a druhá častá odpověď byla odpověď B, tedy zušlechtění. Nejlépe odpovídali žáci ZŠ Bochov třída 7. A, nejhůře odpovídali žáci ze školy ZŠ Teplá.

Graf 2 k otázce: Označení domestikace zvířat znamená:

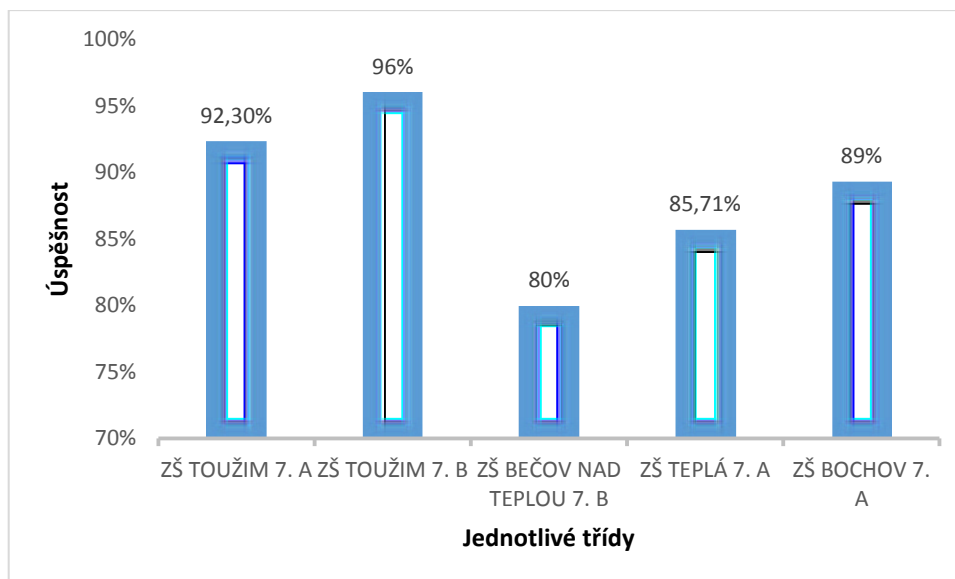

V odpovědích na tuto otázku byla opět neúspěšnější třída 7. A ze Základní školy Bochov. Správnou odpověď zvolilo 85,71 % dětí, to odpovídá 24 dětem. Druhá škola, která odpověděla kolem 80 %, byla ZŠ Toužim třída 7. A. Správně zde odpovědělo 20 žáků, což je 76,92 %. Na třetím místě v úspěšnosti odpovědí na tuto otázku byla 7. B ze stejné školy. Správně v této třídě odpovědělo 17 žáků, tedy 68 %. V ZŠ Bečov bylo správných odpovědí 15, to je 65,21 %. Nejméně úspěšná byla Základní škola v Teplé, kde na stejnou otázku znalo správnou odpověď pouze 13 dětí z 21 žáků, tedy 61,90 %.

5.1.3 Otázka č. 3: V ekologickém zemědělství jsou zvířata chována tak:

Při zadávání otázky jsem čekala, že většina žáků odpoví správně. Otázka opravdu dopadla velmi úspěšně, žáci třídy 7. B ZŠ Toužim odpověděli, kromě jednoho žáka, všichni správně. Žáci 7. B Základní školy Bečov nad Teplou odpověděli správně pouze v 80 %, což je překvapující.

Graf 3 k otázce: V ekologickém zemědělství jsou zvířata chována tak:

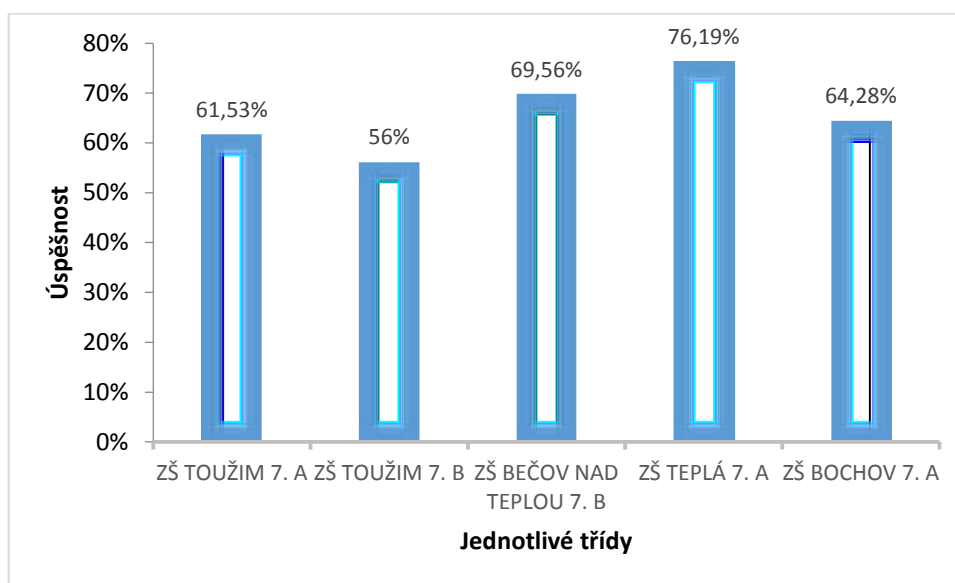

Třetí otázka nebyla problémem zejména pro žáky 7. B ze Základní školy Toužim. Z 25 žáků, kteří se testu zúčastnili, pouze jeden neodpověděl správně a úspěšnost zde tedy odpovídá 96 %. Stejný počet žáků (24) odpověděl správně i v sousední třídě stejné základní školy, je to však jen 92,30 %, protože nesprávně odpověděly dvě děti. 25 dětí ze ZŠ Bochovo odpovědělo pozitivně, což je 89 %. V Teplé neznali správnou odpověď tři žáci 7. A, 18 jejich spolužáků správnou odpověď znalo, jejich výkon odpovídá 85,71 %. Na další místo se s 80 % zařadila 7. B ze Základní školy v Bečově nad Teplou, kde správnou odpověď označilo 20 žáků.

5.1.4 Otázka č. 4: Jak dlouho žije zakrslý králík?

Na tuto otázku odpovědělo úspěšně ne příliš mnoho žáků. Nejlépe na tom byla třída ze Základní školy v Teplé a nejhůře ZŠ Toužim třída 7. B. Nejčastější chybnou odpovědí bylo, že zakrslý králík se dožívá 2 let, což je odpověď označena písmenem B. Někteří žáci se však domnívali i to, že králík se dožívá dvaceti let.

Graf 4 k otázce: Jak dlouho žije zakrslý králík?

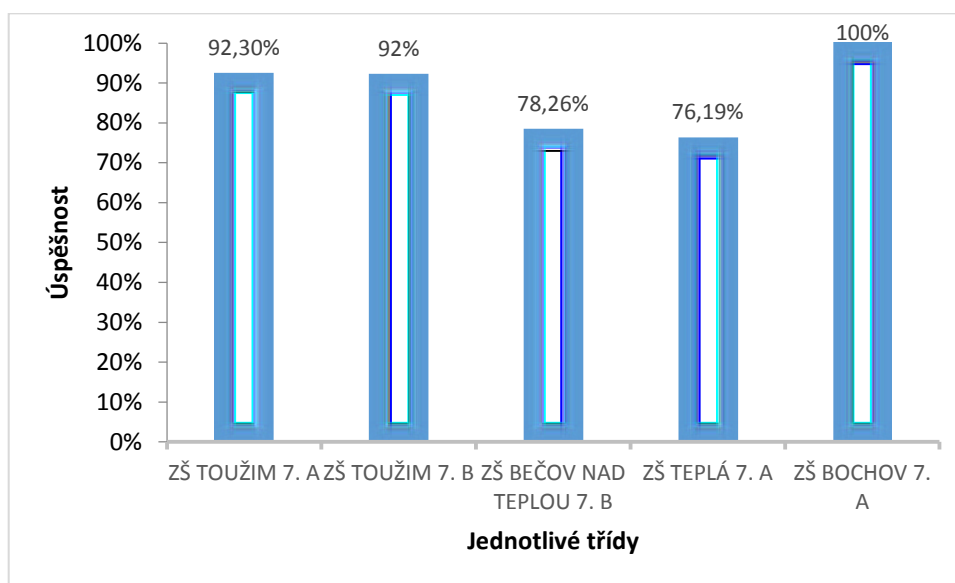

V této otázce byla nejméně úspěšná Základní škola v Teplé. Žáci 7. A dosáhli svými 16 správnými odpověďmi 76,19 %, což je nejvíce z dotázaných škol. Na druhém místě, také s 16 úspěšnými žáky, se umístila Základní škola Bečov. Její výkon se rovnal 69,56 %. V Bochově odpovědělo 18 žáků správně, což se rovná 64,28 %. Toužimská 7. A s 16 správnými odpověďmi (61,53 %) byla lepší než 7. B, kde správně odpovědělo jen 14 žáků, což je 56 %.

5.1.5 Otázka č. 5: Prase domácí je:

V této otázce jsem předpokládala, velkou úspěšnost. Základní škola Bochov ji dosáhla a 7. A odpověděla správně ve 100 % případech a Toužimská 7. A jen o 7,70 % méně. Základní škola Bečov nad Teplou a ZŠ Teplá odpovídaly ne zcela tak úspěšně jako v Bochově a Toužimi. Jednou z nejčastějších chybných odpovědí, kterou žáci zvolili, byla odpověď, že prase domácí je býložravec, tedy odpověď náležící k písmenu C.

Graf 5 k otázce: Prase domácí je:

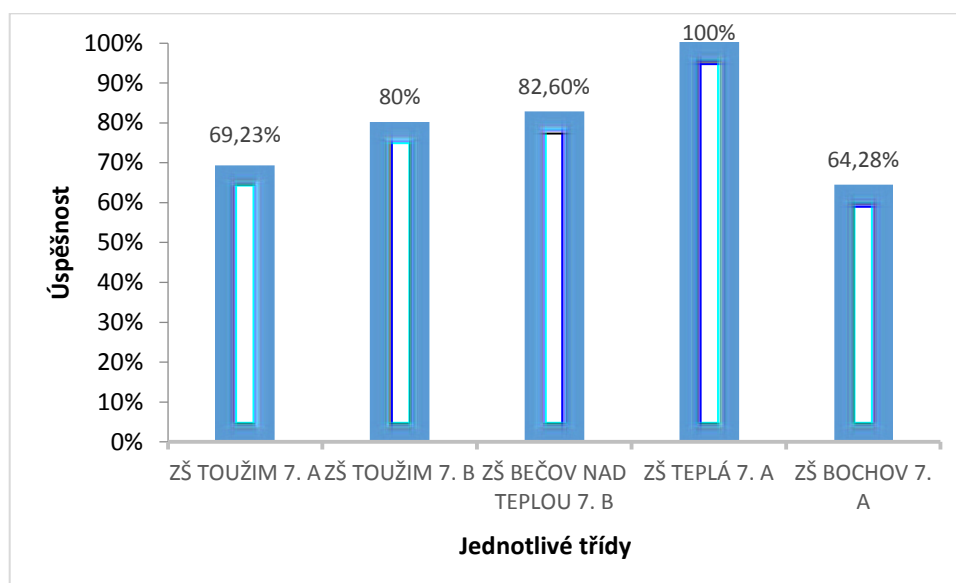

Nejlepšího a 100% výsledku dosáhla Základní škola Bochov, kde odpověděli všichni správně. Na rozdíl od otázky předchozí v otázce o praseti domácím projeví toužimští žáci větší znalosti. V 7. A odpovědělo správně 92,30 %, to je 24 žáků, v souběžné třídě 23 žáků, tedy 92 %. Bečovští žáci sedmého ročníku dosáhli 78,26 % za 18 správných odpovědí. Základní škola v Teplé a její žáci odpověděli na otázku správně v 76,19 %, což znamená, že správně odpovědělo 16 žáků.

5.1.6 Otázka č. 6: Tur domácí se chová hlavně pro:

U této otázky se odpovědi škol rozcházejí. ZŠ Teplá dosáhla 100 %, což znamená, že každý žák odpověděl správnou odpovědí. Další školy tak úspěšné nebyly, velmi často žáci odpovídali odpovědí C, pod tímto písmenem se nachází odpověď vejce. To ukazuje na to, že děti prohazují tura domácího za kura domácího, jelikož kdyby otázka zněla: Kur domácí se chová hlavně pro.... Odpověď vejce by byla správnou odpovědí.

Graf 6 k otázce: Tur domácí se chová hlavně pro:

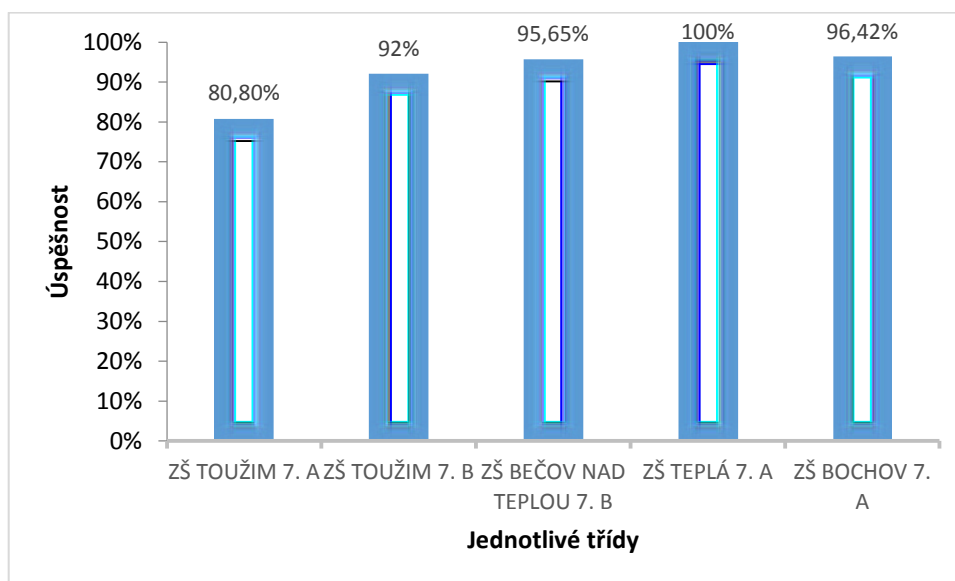

V této otázce nejlépe odpověděla ZŠ Teplá třída 7. A, otázku správně zodpověděla na 100 %, což znamená, že každý z žáků, který test vyplňoval, odpověděl správnou odpovědí. Dále velmi dobře odpovídaly děti ze Základní školy Bečov nad Teplou, zde odpovědělo správně 82,60 % žáků, to je 19 žáků z 23. O 2,60 % byla horší třída 7. B ze Základní školy Toužim, špatnou odpověď zvolilo 5 dětí z 25. Podprůměrně dopadla 7. A Základní školy Toužim. Chybnou odpověď zvolilo 8 dětí z 26, procentuálně to tedy znamená, že správně odpovědělo 69,23 % žáků. Základní škola Bochov zodpověděla tuto otázku nejhůře a jen 18 dětí odpovědělo správně. V procentech to tedy znamená pouze 64,28 %.

5.1.7 Otázka č. 7: Morče se živí hlavně:

Tato otázka dopadla velmi dobře, kromě školy v Toužimi a její třídě 7. A, která ze všech pěti škol správných odpovědí měla nejméně. Jinak se všechny třídy v úspěšnosti pohybovaly na hranici 90 %. Nejlépe odpověděla třída v ZŠ Teplé, kde všichni žáci odpověděli správně. Zde hrálo asi velkou roli to, že na této základní škole někteří žáci morče chovají a příkladně se o ně starají. Z chybných odpovědí se nejčastěji vyskytovala odpověď C starým pečivem nebo odpověď B jen trávou.

Graf 7 k otázce: Morče se živí hlavně:

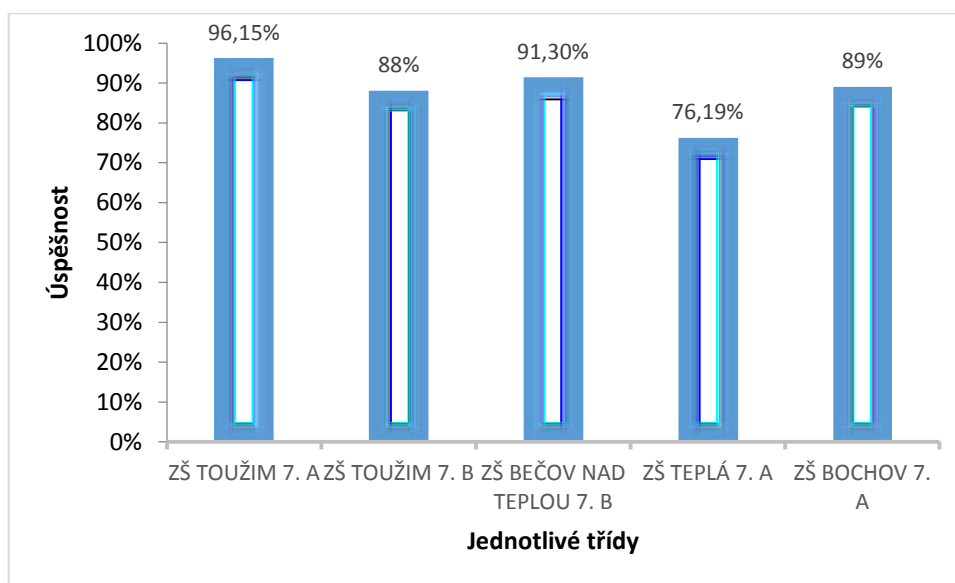

Nejlépe odpověděla Základní škola Teplá, v její třídě 7. A správně odpověděli všichni žáci a dosáhli tak stoprocentní úspěšnosti. Základní škola Bochov odpovídala také výborně a dosáhla výsledku 96,42 %, to znamená, že pouze jedno dítě odpovědělo špatně. 95,65% úspěšnosti dosáhla Základní škola Bečov nad Teplou, na tuto otázku odpovědělo správně 22 dětí z 23. S 92% úspěšností se na třetím místě umístila třída 7. B Základní škola Toužim, kde na danou otázku zvolilo správnou odpověď 23 dětí z 25. S 80,80% úspěšností zvládla odpovědět třída 7. A Základní školy Toužim, zde odpovědělo správnou odpovědí 21 dětí z 26.

5.1.8 Otázka č. 8: Chovanému zvířeti každý den kontroluji:

Tato otázka byla zodpovězena velmi úspěšně školami ZŠ Toužim, ZŠ Bečov nad Teplou i ZŠ Bochov, nejméně správných odpovědí podala ZŠ Teplá. Děti volily i odpověď A tedy, že zvířeti se každý den kontroluje tělesná teplota. Při dobrovolné kontrole se mě žáci často ptali, zda nemohou být zvoleny obě dvě odpovědi. Objasnila jsem jim, že každodenní kontrola tělesné teploty u zvířat není nutná.

Graf 8 k otázce: Chovanému zvířeti každý den kontroluji:

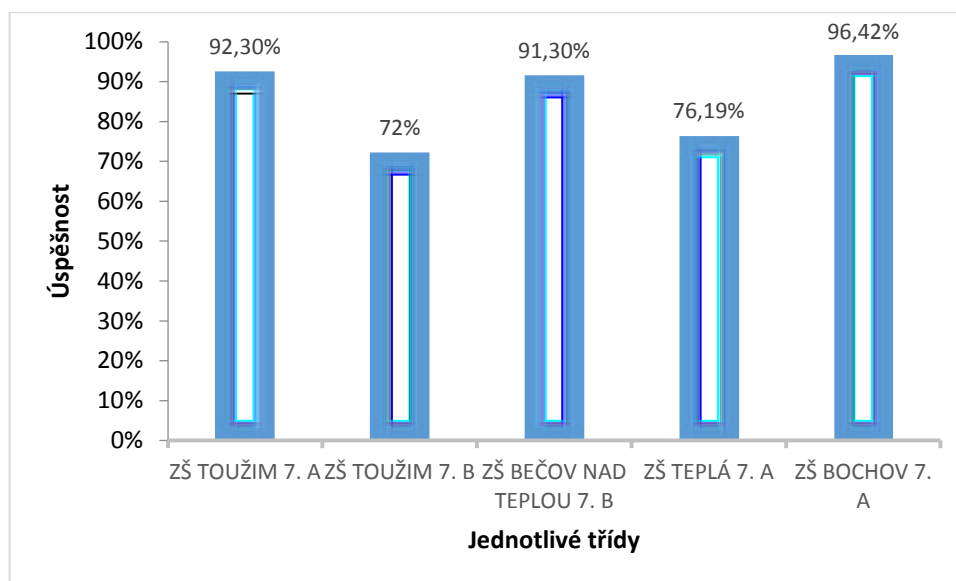

Žáci Základní školy Toužim, třídy 7. A odpověděli na tuto otázku pozitivně v 96,15 % případech, to znamená, že 25 dětí z 26 zvolilo správnou odpověď. Druhá v pořadí úspěšnosti s 91,30 % byla ZŠ Bečov nad Teplou, zde pozitivně odpovědělo 22 žáků z 25 dětí. O 2,30 % méně správných odpovědí měla ZŠ Bochov třída 7. B, děti odpověděly správně, kromě dvou žáků. O procento méně než ZŠ Bochov měla ZŠ Toužim, třída 7. B, 21 dětí odpovědělo správně. Základní škola Teplá a třída 7. A odpověděla dobře pouze v 76,19 % případech, tudíž správně odpovědělo 16 žáků z 21.

5.1.9 Otázka č. 9: Co znamená, když se řekne, že je kočka březí?

Na tuto otázku odpovídali žáci daných tříd rozlišeně, 7. B Základní školy Toužim odpověděla podobně jako 7. A Základní školy Teplé. Zároveň 7. A Základní školy Toužim se téměř shoduje s výsledky ZŠ Bečov nad Teplou. Děti odpovídaly, že je kočka naježená, tedy odpověď C nebo, že je nemocná, tedy odpověď A.

Graf 9 k otázce: Co znamená, když se řekne, že je kočka březí?

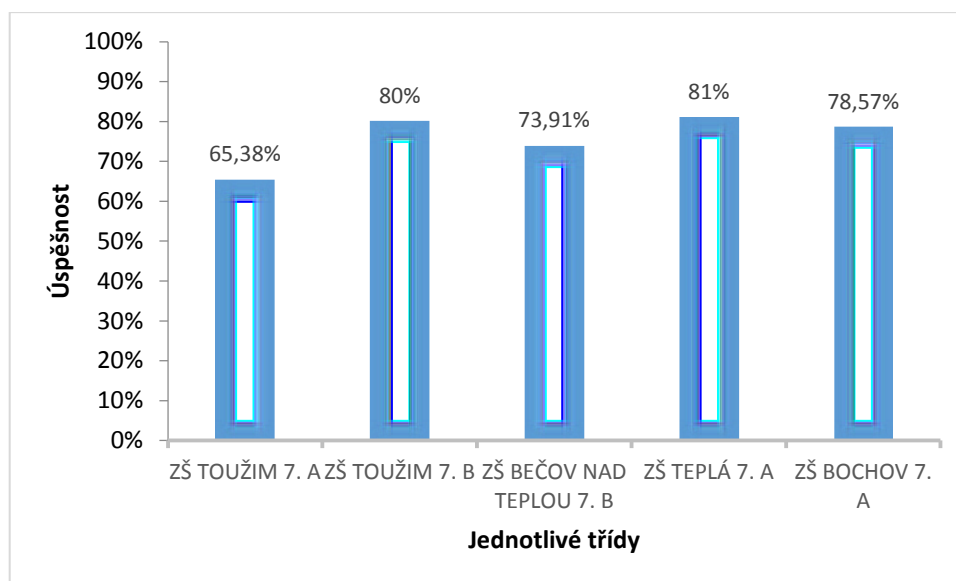

Nejvíce úspěšní byli žáci v ZŠ Bochovo, zde 27 (96,42 %) žáků zvolilo pozitivní odpověď. Druhá byla ZŠ Toužim, v třídě 7. A, kde odpovědělo správně 24 dětí z 26 a získaly tak 92,30 %. Následovala ji třída 7. B Základní školy Bečov nad Teplou, ta získala 21 správných odpovědí, což je pouze o jedno procento méně než ZŠ Toužim. Základní škola Teplá se umístila na třetím místě s 16 správně zodpovězenými otázkami, to odpovídá 76,19 %. Se 72 % žáků, kteří dobře zodpověděli otázku, se na posledním místě umístila ZŠ Toužim 7. B.

5.1.10 Otázka č. 10: Přezvýkavec je:

Na tuto otázku odpovídali žáci různě. Překvapilo mě, že správně odpovědělo maximálně 81% dětí ze Základní školy Teplá a poté všechny třídy odpověděly hůře. Nejvíce se z chybných odpovědí vyskytovala odpověď D kůň domácí, a také odpověď C prase domácí.

Graf 10 k otázce: Přezvýkavec je:

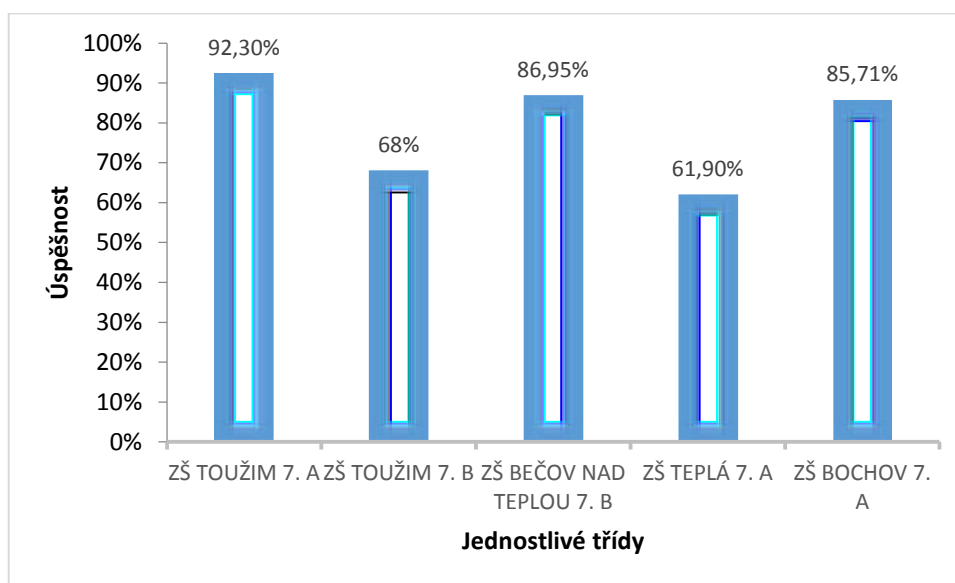

Na tuto otázku, jak jsem zmiňovala v přechodím odstavci, nejlépe odpověděla třída 7. A Základní školy Teplá. V této třídě odpovědělo 81 % dětí správně, což znamená, že pozitivně odpovědělo 17 dětí z 21. O jedno procento hůře odpověděla třída 7. B, zde zvolilo správnou odpověď 20 dětí z 25 a tím dosáhly 80% úspěšnosti. 78,57 % získala třída 7. A ZŠ Bochov, s 22 odpověďmi. 73,91 % dětí dobře odpovědělo ve třídě 7. B Základní školy Bečov nad Teplou, tady odpovědělo 17 dětí z 23. Nejméně správně odpovídali žáci ZŠ Toužim ze třídy 7. A, v ní odpovědělo také 17 žáků správně, ale z 25 žáků, proto dosáhli procentuální úspěšnosti pouze 65,38 %.

5.1.11 Otázka č. 11: Insektária slouží k:

V této otázce mě překvapila třída 7. A ZŠ Toužim, protože 92,30 % žáků odpovědělo správně. Dále tam byl velký rozdíl mezi touto školou a školami Teplá a Toužim 7. B. Zde byl rozdíl okolo 30 %. Dáno to je možná tím, že ve školách, kde žáci odpovídali správně kolem 90 %, alespoň jeden z žáků nějaký hmyz choval, nebo znal někoho, kdo ho chová. Z chybných odpovědí žáci nejčastěji volili odpověď C.

Graf 11 k otázce: Insektaria slouží k chovu:

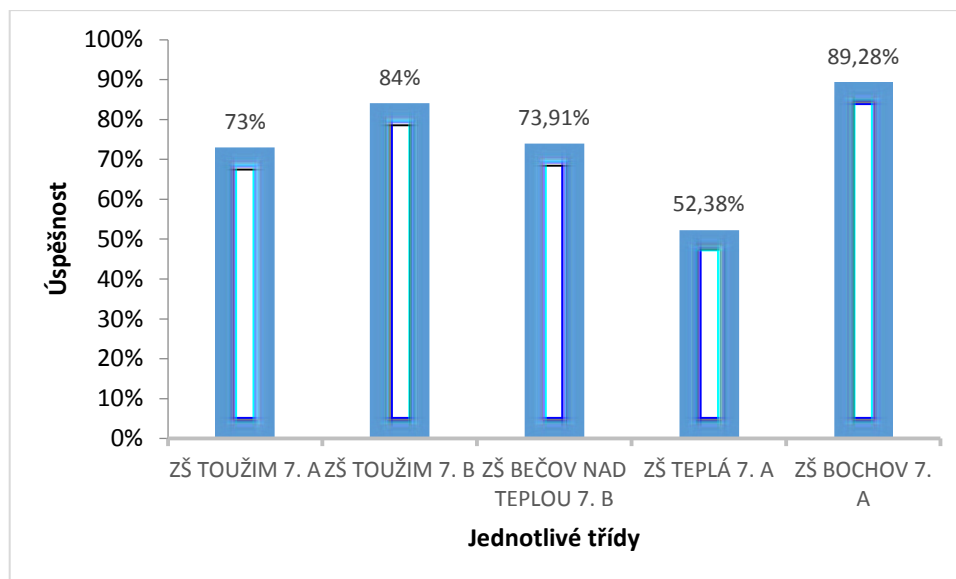

Na 11. otázku ohledně insektária odpověděli nejlépe žáci ze 7. A toužimské školy – 24 správných odpovědí odpovídá 92,30 % v procentuálním hodnocení. Správně také odpovědělo 20 žáků školy z Bečova, což v přepočtu činí 86,95 %. V Bochově odpovědělo dobře 24 dětí, takže dosáhly na 85,71 %. Méně úspěšná byla 7. B Základní školy v Toužimi – 17 správných odpovědí, to znamená 68 % a Základní škola v Teplé, kde správnou odpověď znalo pouze 13 dětí, což je 61,90 %.

5.1.12 Otázka č. 12: Když řekneme, že pes líná, znamená to:

Na tuto otázku také odpovědělo špatně velké množství žáků. Nejméně správných odpovědí podala ZŠ Teplá 7. A. Téměř polovina žáků odpověděla špatně. Nejlépe odpovídala ZŠ Toužim třída 7. B a ZŠ Bochov třída 7. A. Špatná odpověď byla nejčastěji volena odpověď pod písmenem A, tedy líný pes, který se povaluje.

Graf 12 k otázce: Když řekneme, že pes líná, znamená to, že:

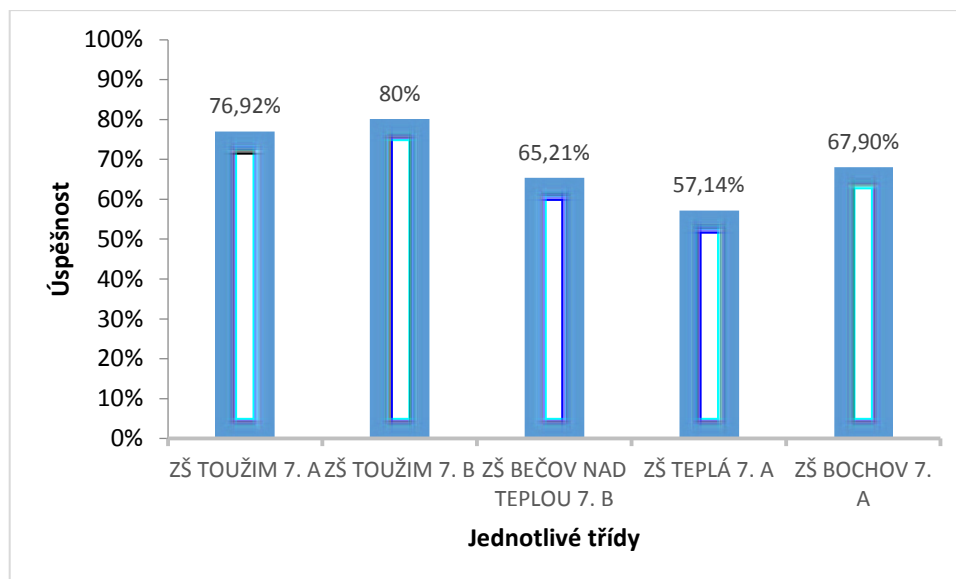

V této části testu výrazně oproti svým vrstevníkům uspěli žáci ZŠ Bochov s nejlepším výsledkem 89,28 % a pouze třemi chybnými odpověďmi a 7. B ZŠ Toužim – 21 správných odpovědí, tedy 84 %. Následovala ZŠ v Bečově s úspěšnými 73,91 %, to znamená, že 17 dětí odpovědělo dobře. V těsném závěsu se 70 % se prezentovalo 19 žáků třídy 7. A ze Základní školy Toužim. Ze ZŠ v Teplé mělo znalost v tomto směru pouze 11 žáků, tedy 52,38 % účastníků výzkumu v této třídě.

5.1.13 Otázka č. 13: Křeček je tvor, který je aktivní:

Na tuto otázku jsem čekala více pozitivních odpovědí, protože křeček je jedním z nejčastěji chovaným domácím mazlíčkem. Bohužel žáci ZŠ Teplá a ZŠ Bečov odpovídali často odpovědí A, spíše ve dne, nebo odpovědí B, spíše odpoledne. Žáci ZŠ Toužim dosáhli vyšší úspěšnosti.

Graf 13 k otázce: Křeček je tvor, který je aktivní:

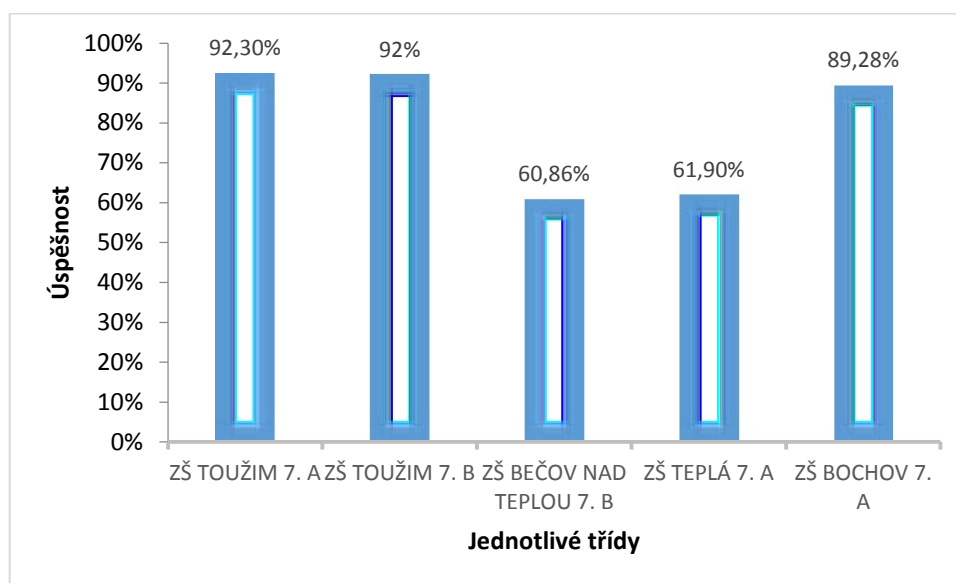

I v odpovědích na tuto otázku se projevili žáci 7. B Základní školy v Toužimi jako nejúspěšnější – 20 správných odpovědí představuje 80 %. Stejný počet žáků (20) odpovědělo správně i v souběžné třídě stejné školy. Při vyšším počtu žáků třídy to však představuje 76,92 %. Výrazně nižší úspěšné odpovědi se objevily v ZŠ Bochov, ZŠ Bečov nad Teplou a v ZŠ Teplá. V Bochově dosáhli žáci 67,90 % při 19 dobře zvolených odpovědích, v Bečově byla úspěšnost 65,21 % při 15 správných odpovědích, v Teplé správně odpovědělo 12 dětí, tedy 57,14 %.

5.1.14 Otázka č. 14: Mezi terarijní zvíře nepatří:

V této otázce odpověděla dobře třída 7. A a třída 7. B Základní školy Toužim a 7. A Základní školy Bochov. Okolo 60% úspěšných odpovědí měla ZŠ Bečov nad Teplou a ZŠ Teplá. U těchto tříd však došlo k tomu, že si žáci špatně přečetli otázku a místo nepatří, často odpovídali na otázku: Co patří?

Graf 14 k otázce: Mezi terarijní zvíře nepatří:

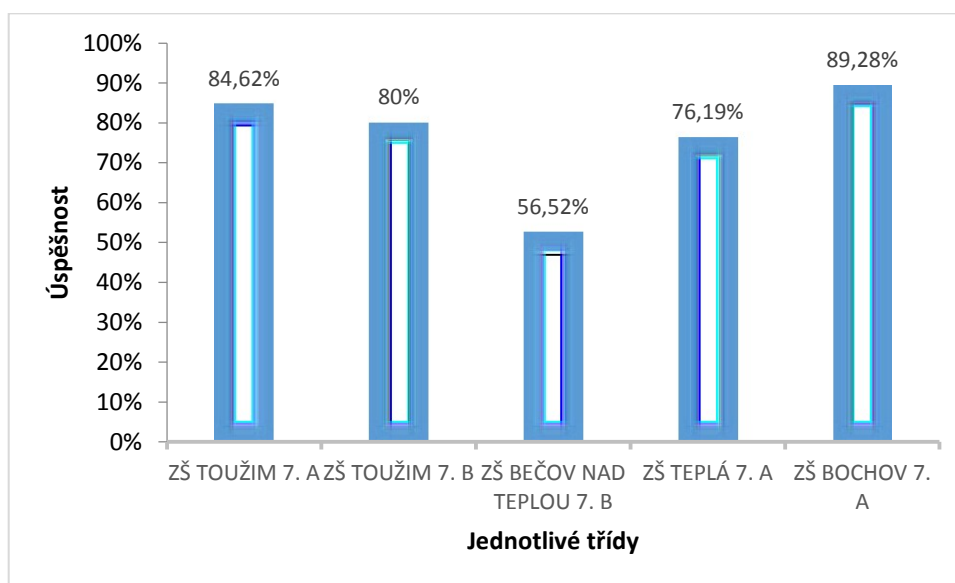

V odpovědích k této otázce se moji respondenti – žáci sedmých ročníků, zařadili do dvou výrazně odlišných skupin. Obě třídy toužimské školy a třída ZŠ Bochov odpověděly s více než devadesáti procentní úspěšností (7. A – 24 žáků, 92,30 % a 7. B – 23 žáků, 92 %, Bochov, 25 žáků-89,28 %). Žáci z Bečova a Teplé se pohybovali na zhruba 60 % správných odpovědí (Teplá – 13 žáků, 61,90 % a Bečov – 14 žáků, 60,86 %).

5.1.15 Otázka č. 15: S pojmy jarka, jehně, bahnice, beran, skopec se setkáváme u:

Tato otázka dopadla průměrně okolo 80%, pouze děti ze Základní školy Bečov odpovídaly podprůměrně. Žáci kromě správné odpovědi také volili odpověď D, ani jedna odpověď není správná a odpověď A u prasat.

Graf 15 k otázce: S pojmy jarka, jehně, bahnice, beran, skopec se setkáváme u:

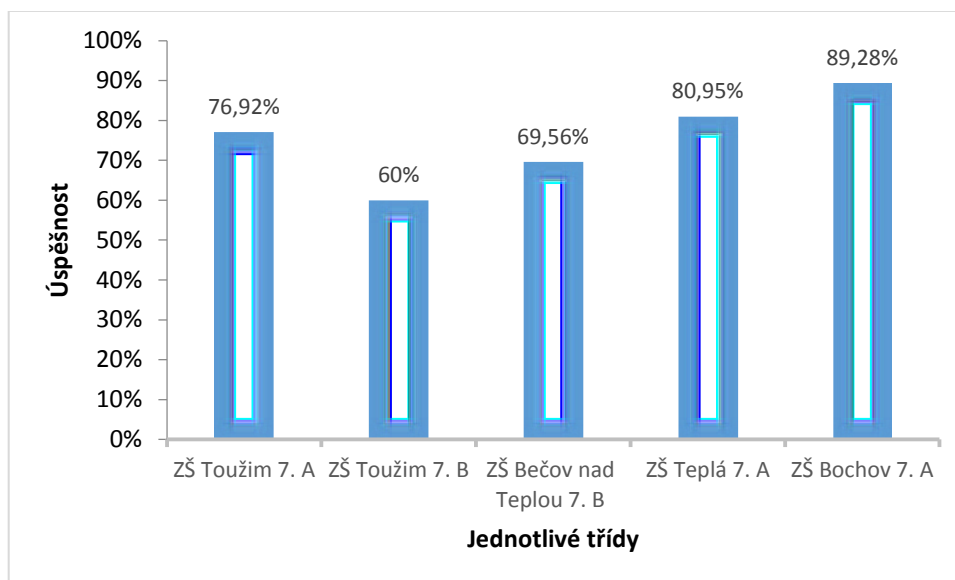

V této otázce se správně orientovalo 25 žáků 7. A ZŠ Bochovo, dosáhli tak 89,28 %. Dále 22 žáků 7. A Základní školy v Toužimi, to je 84,62 % a 20 žáků 7. B stejné školy, tedy 80 % žáků této třídy. Správně odpovědělo i 16 žáků ze Základní školy v Teplé, tedy 76,19 % všech žáků z této třídy, kteří se zúčastnili našeho testu. V Základní škole Bečov odevzdalo správné odpovědi 13 žáků, tedy 56,52 % všech zúčastněných žáků třídy.

5.1.16 Otázka č. 16: Chováš doma nějaké zvíře?

Na tuto otázku měli žáci odpovídat buď ANO, nebo NE. Pokud odpověděli Ano, měli za úkol napsat, jaké zvíře doma chovají. Většina žáků napsala, že zvíře chová a mnoho dětí napsalo, že chová zvířata více.

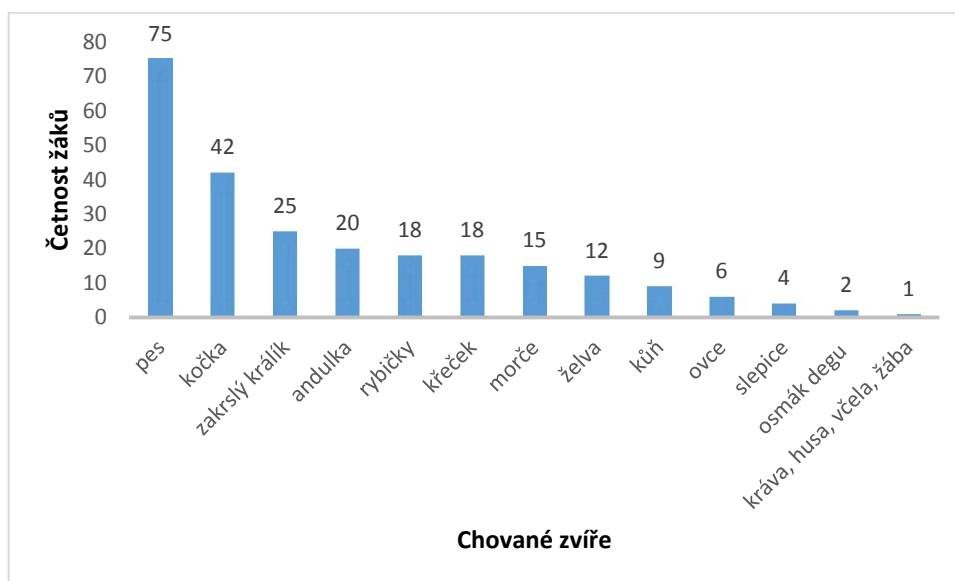
Graf 16 k otázce: Chováš doma nějaké zvíře?

V grafu jsou zakresleny počty odpovědí Ano v procentech. Jak je zde vidět, nejvíce dětí, které chovají zvíře, je v ZŠ Bochov, kde chová zvíře 25 dětí z 28. Druhou školou s nejvíce žáky chovajícími zvíře je ZŠ Teplá se 17 dětmi. V bečovské škole odpovědělo kladně 16 dětí. Následuje ji toužimská škola se třídou 7. A. a 7. B s kladným počtem odpovědí 20 a 15.

Celkově tedy odpovědělo kladně 93 dětí z 123 žáků.

Graf 17 k otázce: Jaké zvíře chováš?

Pes byl nejčastější odpovědí na otázku, jaké zvíře máš, a to s počtem 75 dětí. Druhá se umístila kočka se 42 hlasy, třetí nejčastější odpovědí byl zakrslý králík 25, následně andulka 20, rybičky 18, křeček také 18, morče 15, želva 12, kůň 9, ovce 6, slepice 4, osmák degu 2, kráva, včela, husy, žába po jednom chovateli.

5.2 Celkové vyhodnocení testu

Testu se zúčastnilo 123 dětí. Nejvyšší počet bodů, který mohly v testu získat, byl 15 bodů. Poslední otázka nebyla otázkou, která by testovala znalosti, a proto se za ní žádný bod nepočítal. V průměru 79,80 % žáků odpovědělo na zadané otázky správně. Nejúspěšnější otázkou byla otázka číslo pět, kdy žáci ve třech třídách, obě dvě třídy Toužim a škola Bochov, odpověděli téměř stoprocentně. Zbylé třídy odpověděly do 80%, což je velmi dobrý výsledek.

V každé třídě získalo nejvíce dětí 12 bodů. Děti nejčastěji chybovaly v šesté otázce, kdy zaměňovaly tura domácího za kura domácího, další problematickou otázkou byla otázka číslo 4, zde žáci často typovali. Otázka o domestikaci také nebyla příliš úspěšná, někteří žáci tomuto slovu příliš nerozuměli. Otázka číslo šestnáct dopadla, tak jak jsem očekávala, a to tak, že většina dětí chová doma nějaké zvíře a více než polovina z těchto dětí, chová doma psa. Pokud dítě nějaké zvíře chová, nebo chovalo, bylo u daných otázek, které se týkali tohoto zvířete znát, že dítě o něm má znalosti, většinou odpovědělo na otázku správně.

V procentuálním vyhodnocení správně zodpovědaných otázek dopadla nejlépe Základní škola Bochov, tam dosáhli průměrně žáci 84,60 % správných odpovědí. Tuto školu následovala třída 7. A ZŠ Toužim, průměrně získala 83,40 %. Základní škola Toužim třída 7. B získala 81 % úspěšně splněných otázek. Pokud se tyto dvě třídy zprůměrovaly dohromady, dosáhly 82,20 %. Třetí nejlepší školou byla škola ZŠ Bečov nad Teplou, kde děti správně odpovídaly průměrně v 76,40 % případů. Nejhorší výsledky podala ZŠ Teplá, která získala pouze 73,70 % správných odpovědí.

Jak jsem již zmiňovala v prvním odstavci této kapitoly, žáci v testu mohli získat maximálně 15 bodů. Zajímavé je, že v každé škole i třídě, nejvíce žáků získalo bodů 12. V Bochově tento počet bodů získalo 8 dětí, v toužimské třídě 7. A to bylo dětí 5 a ve druhé třídě této školy získalo toto množství bodů stejně dětí, jako v ZŠ Bochov. Ve škole Bečov n. Teplou dvanácti bodů dosáhlo dětí 7. V Teplé to bylo 6 dětí. Nikdo nezískal 0 bodů a nejnižší počet bodů, byl 3 body.

Celkově jednotlivé třídy mohly v testu získat od 420 bodů (škola Bochov) do 315 bodů, které mohla získat škola Teplá. Škola Toužim mohla dosáhnout dohromady maximálně 765 bodů. A ve škole Bečov bylo maximálně možné získat 345 bodů. Ani

jedné ze škol se nepodařilo splnit tento počet bodů stoprocentně. Většinou chybělo do plného počtu 100 bodů. Počty bodů jsou uvedeny v přílohách v tabulce č. 2.

6 Diskuze

V této bakalářské práci jsem měla za cíl zjistit, jak na tom jsou žáci druhého stupně se znalostmi v oboru chovatelství. Pro toho zjištění jsem použila didaktické testy. Ty jsem rozdala celkem ve čtyřech základních školách. Po zhodnocení testů jsem došla k závěru, že znalosti žáků nejsou nízké a většina dětí o chovatelství základní informace má, ovšem žádná škola v testech nedosáhla plného úspěchu a někteří žáci odpovídali špatně. Žáci často chybovali v otázkách, u kterých bych to nečekala, např. v otázce: Co znamená, když pes líná? Další problematickou otázkou byla otázka týkající se chovu tura domácího. U otázky, kde měli žáci napsat průměrný věk králíka, děti nevěděly. Výsledky znalostí žáků při porovnání mezi jednotlivými školami byly vyrovnané. Podle mého názoru je to dáno převážně tím, že na všech testovaných školách přistupují k danému tématu obdobně. V rozhovoru s pedagogy jsem došla k závěru, že problematice chovatelství se nad rámec výuky nevěnují, ale zároveň jsem pochopila to, že učitelé jsou tomuto tématu otevření a pokud mají žáci nějaký dotaz, tak na něj rádi odpoví.

Téměř všichni žáci však o chov zvířat zájem mají. Celkem 93 dětí doma nějaké zvíře má. Nejčastěji doma chovají psa, druhým nejčastějším zvířetem je kočka, tu chová 45 respondentů. O hospodářská zvířata se pomáhá starat jen malé množství žáků. Koně chová 9 dětí, následují je ovce a slepice. Tyto výsledky, ke kterým jsem došla pomocí otázky číslo 16, se podobají výsledkům, ke kterým došla autorka Němcová (2015), ta počet chovaných zvířat a jejich druhů zjišťovala pomocí internetového dotazníku. Jeho výsledky jsem zmiňovala v literárním přehledu v podkapitole Domácí zvířata.

Jak napsala Jančaříková (2007) až do roku 1960 byl chov hospodářských zvířat na základních školách naprosto běžnou záležitostí a produkty, které se jím získávaly, se využívaly na dané škole. Děti mohly vidět, jak celý proces chovu probíhá, a také následné zpracování i využití získaných produktů. V současné době se hospodářská zvířata na školách téměř nechovají. Na některých školách se však chovají drobní nebo exotičtí živočichové. Ale i těchto škol je málo. Ani jedna ze škol, v nichž jsem didaktické testy rozdávala, zvíře nemá. Řekla bych, že chovatelství se v dnešní době ve školách „odsouvá na druhou kolej“ a přitom zájem o tento obor neklesá, právě naopak. Podle mého je to pochopitelné, jak z finančních důvodů, tak kvůli hygienickým podmínkám a potřebám zvířete. Nicméně si myslím, že to má za následek to, že spousta dětí má zkrácené

představy o náročnosti chovu i o celkové živočišné produktivitě. Vypovídají o tom i testové otázky 1 a 4, kdy děti často chybovaly. Odhaduji, že kdybych dala tento test, žákům těchto tříd před rokem 1960, test by dopadl úspěšněji.

Myslím, že by bylo dobré, kdyby škola poskytla možnost starat se o zvíře i žákům, kteří možnost chovat jej doma nemají. Vhodné mi přijde vyčlenit ve škole jednu místnost, ve které by se zvířata mohla chovat. Dále by mohly školy do výuky zařadit i exkurze na farmy, kde chovají hospodářská zvířata. Žáci by tak získali přehled o tom, jak se hospodářská zvířata v realitě chovají, protože ne všichni v otázce týkající se tohoto tématu odpovídali správně. Dále by na škole podle mého názoru měla být více podporována výuka předmětu Člověk a svět práce, ve kterém se chovatelství částečně vyučuje.

Obdobnému tématu, kterému jsem se věnovala ve své práci já, se věnovala i Jílková (2009) v diplomové práci Chovatelství na základních školách. V práci se zabývala chovem drobných živočichů a domácích mazlíčků. Při vyhodnocení otázky o nejčastěji chovaném zvířeti se naše testy shodují v tom, že nejčastěji chovaným zvířetem je pes.

Wejskalová (2014) se zabývala domácími zvířaty v prostředí mateřských škol. Na rozdíl od mé práce, kdy na žádné ze škol, které jsem testovala, učitelé zvířata nechovali, v její práci zvířata ve školkách chovala téměř polovina pedagogů a to zejména ve třídách.

Práce autorky Vrzalové (2011) se zabývá chovatelstvím v praxi v Třebíčském kraji. V porovnání s mou prací jsme se shodly ve zjištění, že nejvíce se chovají psi, následují je kočky a na třetím místě jsou zakrslí králíci, a také v tom, že většinu žáků chov zvířat baví a mnoho dětí nějaké zvíře vlastní.

Vzhledem k tomu, že se v mé bakalářské práci výsledky otázky, ve které se ptám na druh chovaného zvířete, shodují s výsledky bakalářských a diplomových prací i průzkumem z roku 2015, které byly zmiňovány v průběhu celé diskuze, jsem došla k závěru, že starat se o nějaké zvíře je součástí života nejen dětí v karlovarském regionu, ale i žáků po celé České republice. Jen málo dětí však přijde do styku s hospodářským zvířetem, které by bylo chováno především pro hospodářský užitek. Podle mého názoru je to tím, že mnoho lidí si v dnešní době, která je podle mého pohledu velmi hektická, rádo odpočine ve společnosti „domácího mazlíčka“. Hospodářská zvířata jsou z finančního hlediska i kvůli náročným požadavkům na prostor často opomíjena. Ale jsou to právě ona,

kteřá nám umožní přežití i do budoucna, a proto by se jim měla věnovat ve výuce velká pozornost.

7 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit znalosti žáků druhého stupně z chovatelství. V první části jsem se zaměřila na uvedení chovatelství jako oboru takového. Do literární části jsem zahrнула počátky chovatelství, novodobou podobu této výuky, popsala jsem druhy chovů a zvířata v nich chovaná. Dále jsem také psala o chovatelství ve školách, jeho historii v rámci výuky, a také začleněním do RVP. Poté jsem se věnovala tématu didaktických testů.

V druhé části práce jsem se zaměřila na praktické testování a pak následné vyhodnocení aplikovaných didaktických testů. Nejprve jsem vyhodnotila každou otázku samostatně a následně jsem vyhodnotila celý test souhrnně. U těchto výsledků mě mile překvapilo, že žáci odpověděli správně. Výsledky škol byly vyrovnané. V diskuzi jsem se zamyslela nad tím, jak by mohla škola pomoci k rozšíření znalostí u svých žáků.

Práce na tomto tématu mě bavila, líbil se mi i kontakt s dětmi a pedagogy na školách. Utvrdila jsem se v tom, že téma chovatelství je pro žáky zajímavé a pro výuku perspektivní.

8 Seznam literatury

BRUINS, E., 2005: *Teraristika: encyklopedie*. 2. vyd. Čestlice: Rebo, Encyklopedie (Rebo), 317 s. ISBN 80-7234-477-3.

ČECHUROVÁ, M., HAVLÍČKOVÁ, J., PODROUŽEK, L. 2016: *Přírodověda 4: člověk a jeho svět: pro 4. ročník základní školy*. 2., doplněné vydání. Praha: SPN - pedagogické nakladatelství, akciová společnost. 80 s. ISBN 978-80-7235-590-7.

ČERVENÁ, A.; ANDĚRA, M.; KHOLOVÁ, H., 2011: *Svět zvířat XII: Domácí zvířata*. 1. vydání. Praha: Albatros, 182 s. ISBN 80-00-00974-9.

DYTRTOVÁ, R.; VODÁKOVÁ, J.; DVOŘÁKOVÁ, S.; SOCHA, J., 2003: *Praktické činnosti: Pěstitelství pro 6.-9. ročník základních škol*. 2. upravené vydání. Praha: Fortuna, 112 s. ISBN 80-7168-857-6.

EILERT-OVERBECK, B., 2008: *Kočka*. 1. vydání. Praha: Jan Vašut, Jak na to (Jan Vašut). 64 s. ISBN 978-80-7236-647-7.

HAVLÍN, J., 1991: *Domácí chov zvířat*. 3. vyd. Ilustroval O. PROCHÁZKA. Praha: Brázda. 395 s. ISBN 80-209-0189-2.

CHMELOVÁ, Š., 2010: *Pěstitelství na ZŠ I. Didaktika výuky*. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, České Budějovice, 115 s. ISBN 978-80-7394-221-2.

JANČAŘÍKOVÁ, K., 2007: *Historie a současnost, možnosti a meze chovatelství na českých školách*. Sborník příspěvků a anotací z VII. pedagogické konference Středočeského kraje: Výchova a vzdělávání pro život. Vlašim: Podblanické ekocentrum ČSOP, str. 13 - 18.

JEŘÁBEK, TUPÝ, 2007: *Rámcový vzdělávací program pro základní školy*. [online]. [cit. 2007-09-01]. Dostupné z WWW: http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV_2007-07.pdf

JEBAVÝ, L., 2011: *Chov laboratorních zvířat*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita, 210 s. ISBN 978-80-213-2178-6.

JÍLKOVÁ, P., 2009: *Chovatelství na základní škole*. Diplomová práce. České Budějovice. 155 s.

KALHOUS, Z.; OBST, O., 2009: *Školní didaktika*. 2. vydání. Praha: Portál, 447 s. ISBN 978-80-7367-571-4.

KELLNEROVÁ, D., 2013: *Chov zvířat ve školách*. 1. vydání. Brno: Lipka - školské zařízení pro environmentální vzdělávání, 83 s. ISBN 978-80-87604-57-1.

KROUPA, M., 2010: *Akvárium - příručka pro začátečníky*. Rudná u Prahy: Robimaus, Abeceda akvaristy. 72 s., ISBN 978-80-87293-11-9.

MAJZLÍK, I., 2007: *Chov zvířat I*. 1. vyd., 1 dotisk. Praha: Česká zemědělská univerzita, 239 s. ISBN 978-80-213-1253-1.

SAMBRAUS, H. H., 2006: *Atlas plemen hospodářských zvířat: skot, ovce, kozy, koně, osli, prasata: 250 plemen*. Praha: Brázda. 295 s. ISBN 80-209-0344-5.

SKALKOVÁ, J., 2007: *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Praha: Grada, Pedagogika (Grada). 328 s. ISBN 978-80-247-1821-7.

STUPKA, R. a kol., 2013: *Svět zvířat*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 289 s. ISBN 978-80-8741-566-5.

ŠPAČEK, F., 1987: *Atlas plemen hospodářských zvířat: učební pomůcka pro střední zemědělské školy obor chovatelství, pěstitelství, veterinářství, drůbežnictví, pro střední odborná učiliště obor chovatel, drůbežář, zemědělská výroba a operátor zemědělské techniky se zaměřením na živočišnou výrobu a pro gymnázia se základy zemědělské výroby*. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, Živočišná výroba (Státní zemědělské nakladatelství) 246 s.

ŠTIKOVÁ, V., 2013: *Člověk a jeho svět: přírodověda pro 4. ročník*. 3. vyd. Brno: Nová škola, Duhová řada. 80 s. ISBN 978-80-7289-446-8.

PIPKOVÁ, Z., 2008: *Chov živočichů ve škole*. [online]. Poslední aktualizace neznámé [cit. 2010-09-03]. Dostupné z WWW: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/1817/chov-zivocichu-ve-skole.html/>>.

PODPĚRA, V., 2010: *Andulka - abeceda chovatele*. Rudná u Prahy: Robimaus. 72 s. ISBN 978-80-87293-19-5.

PODROUŽEK, L., 1997: *Prvouka a přírodověda s didaktikou*. Plzeň: Západočeská univerzita, 106 s. ISBN 80-7082-331-3.

PŘÍHODA, V., 1934: *Reformné hľadiská v didaktike*. Bratislava, Jan Pocišk a spol. 234 s.

VEJSKALOVÁ, K., 2014: *Domáci zvierata v prostredí materskej školy*. Bakalárska práca. Plzeň. 82 s.

VELEMÍNSKÝ, M. a kol. autorů, 2007: *Zooterapie ve světle objektivních poznatků*. České Budějovice: Dona, 334 s. ISBN 978-80-7322-109-6.

VERHOEF, E., 2005: *Chov psů*. Dobřejovice: Rebo Productions, Příručka začínajícího chovatele, 63 s. ISBN 80-7234-400-5.

VRZALOVÁ, J., 2011: *Chovatelství v praxi na základních školách v Třebíčském regionu*. Diplomová práce. České Budějovice. 112 s.

WEGLER, M., 2015: *Zakrslý králik*. České vyd. 2. Přeložil Karolína KLOUČKOVÁ. Praha: Jan Vašut, Jak na to (Jan Vašut). 64 s. ISBN 978-80-7236-915-7.

ZAHRADNÍKOVÁ, Š., 2012: *Zvířata ve škole*. 1. vydání. Brno: Lipka - školské zařízení pro environmentální vzdělávání, 23 s. ISBN 978-80-87604-19-9.

Další použité internetové zdroje dostupné on-line:

<http://www.clanky.rvp.cz/clanek/c/ZME/1817/CHOV-ZIVOCICHU-VE-SKOLE.html>/ [cit. 2016-03-20]

<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/46/vzdelavaci-oblast-clovek-a-svet-prace-v-ramci-rvp-zv.html>/ [cit. 2016-03-20]

https://www.czso.cz/csu/czso/domov?p_p_id=3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&_3_struts_action=%2Fsearch%2Fsearch&_3_redirect=%2Fweb%2Fczso%2Fkatalog-produktu-vydavame&_3_keywords=hospod%C3%A1%C5%99sk%C3%A1+zv%C3%AD%C5%99ata&_3_groupId=0 [cit. 2015-03-20]

<http://www.eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/www.czso.cz> [cit. 2016-03-03]

<http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani> [cit. 2016-03-20]

<https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/pocet-domacich-zvirat-chovan/> [cit. 2016-03-16]

<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/46/vzdelavaci-oblast-clovek-a-svet-prace-v-ramci-rvp-zv.html/> [cit. 2016-03-20]

<http://www.zoologie.frasma.cz/domestikace/domestikace%20uvod.html> [cit. 2016-03-20]

9 Přílohy

Příloha č. 1: Nevyplněný didaktický test

Didaktický test z chovatelství pro žáky ZŠ

Škola.....

Počet bodů.....

Pohlaví: dívka chlapec

Odpověz správně na otázky, správnou odpověď zakroužkuj.

-
1. Kolik vajíček snese slepice za jeden týden?
 - a. 2
 - b. 7
 - c. 15
 - d. 30
 2. Označení domestikace zvířat znamená:
 - a. zdomácnění
 - b. zušlechtění
 - c. zmnožení
 - d. zdivočení
 3. V ekologickém zemědělství jsou zvířata chována tak:
 - a. aby byla co nejméně stresována, měla dostatek volného prostoru, byla krmena jen potravou přírodního původu (bez přídavku jiných doplňků a chemie)
 - b. aby měla minimum prostoru a mohla být krmena chemicky ošetřenou potravou
 4. Jak dlouho žije zakrslý králik?
 - a. 1 rok
 - b. 2 roky
 - c. 20 let
 - d. 5 – 8 let
 5. Prase domácí je:
 - a. všežravec
 - b. masožravec
 - c. býložravec
 - d. jí jen seno
 6. Tur domácí se chová hlavně pro:
 - a. vlnu
 - b. vejce
 - c. mléko a maso
 - d. jako domácí mazlíček
 7. Morče se živí hlavně:
 - a. senem, zrním a trávou
 - b. jen trávou
 - c. starým pečivem
 - d. psími granulemi
 8. Chovanému zvířeti každý den kontroluji:
 - a. tělesnou teplotu
 - b. rozčesanou srst
 - c. dostatek vody a krmení
 - d. zda dostatečně spí

9. Co znamená, když se řekne, že je kočka březí?
- je nemocná
 - čeká koťata
 - je naježená
 - má zajímavé zbarvení
10. Přezývkaec je:
- pes
 - koza domácí
 - prase domácí
 - kůň domácí
11. Insektária slouží k chovu:
- hmyzu
 - morčat
 - křečků
12. Když řekneme, že pes líná, znamená to:
- líného psa, který se povaluje
 - pravidelnou výměnu srsti
 - výměnu zubů
13. Křeček je tvor, který je aktivní:
- spíše ve dne
 - spíše odpoledne
 - jen 2 hodiny odpoledne
 - večer a v noci
14. Mezi terarijní zvíře nepatří:
- hroznýš královský
 - chameleón
 - andulka vlnkovaná
15. S pojmy jarka, jehně, bahnice, beran, skopec se setkáme u:
- prasat
 - ovcí
 - psů
 - ani jedna odpověď není správná
16. Chováš doma nějaké zvíře?
- ano _____ (napiš jaké)
 - ne _____

Správné odpovědi: 1. b, 2. a, 3. a, 4. d, 5. a, 6. c, 7. a, 8. c, 9. b, 10. b, 11. a, 12. b, 13. d, 14. c, 15. b.

Příloha č. 2: Ukázka vyplněného didaktického testu

Didaktický test z chovatelství pro žáky ZŠ

Škola..... ZŠ Touřem

Počet bodů.....

Pohlaví: dívka chlapec

Odpověz správně na otázky, správnou odpověď zakroužkuj.

-
1. Kolik vajíček snese slepice za jeden týden?
 - a. 2
 - b. 7
 - c. 15
 - d. 30
 2. Označení domestikace zvířat znamená:
 - a. zdomácnění
 - b. zušlechtění
 - c. zmnožení
 - d. zdivočení
 3. V ekologickém zemědělství jsou zvířata chována tak:
 - a. aby byla co nejméně stresována, měla dostatek volného prostoru, byla krmena jen potravou přírodního původu (bez přísady jiných doplňků a chemie)
 - b. aby měla minimum prostoru a mohla být krmena chemicky ošetřenou potravou
 4. Jak dlouho žije zakrslý králík?
 - a. 1 rok
 - b. 2 roky
 - c. 20 let
 - d. 5 – 8 let
 5. Prase domácí je:
 - a. všežravec
 - b. masožravec
 - c. býložravec
 - d. jí jen seno
 6. Tur domácí se chová hlavně pro:
 - a. vlnu
 - b. vejce
 - c. mléko a maso
 - d. jako domácí mazlíček
 7. Morče se živí hlavně:
 - a. senem, zrním a trávou
 - b. jen trávou
 - c. starým pečivem
 - d. psími granulami
 8. Chovanému zvířeti každý den kontrolují:
 - a. tělesnou teplotu
 - b. rozčesanou srst
 - c. dostatek vody a krmení
 - d. zda dostatečně spí

9. Co znamená, když se řekne, že je kočka březí?
- je nemocná
 - čeká koťata
 - je naježená
 - má zajímavé zbarvení
10. Přežvýkavec je:
- pes
 - koza domácí
 - prase domácí
 - kůň domácí
11. Insektária slouží k chovu:
- hmyzu
 - morčat
 - křečků
12. Když řekneme, že pes líná, znamená to:
- líného psa, který se povaluje
 - pravidelnou výměnu srsti
 - výměnu zubů
13. Křeček je tvor, který je aktivní:
- spíše ve dne
 - spíše odpoledne
 - jen 2 hodiny odpoledne
 - večer a v noci
14. Mezi terarijní zvíře nepatří:
- hroznýš královský
 - chameleón
 - andulka vlnkovaná
15. S pojmy jarka, jehně, bahnice, beran, skopec se setkáme u:
- prasat
 - ovcí
 - psů
 - ani jedna odpověď není správná
16. Chováš doma nějaké zvíře?
- ano pes mizence Miuhi (napiš jaké)
 - ne

Příloha č. 3: Tabulka č. 2: Tabulka četností získaných bodů z testu

	ZŠ Bochov	ZŠ Toužim		ZŠ Bečov	ZŠ Teplá
	7. A	7. A	7. B	7. B	7. A
Body	Četnost žáků podle získaných bodů z testu				
15	1	2	1	0	0
14	4	3	0	0	1
13	5	5	6	5	3
12	8	5	8	7	6
11	4	4	0	5	4
10	2	0	3	2	3
9	0	3	0	1	1
8	2	0	5	0	2
7	0	2	0	0	0
6	0	0	1	0	0
5	1	1	0	1	0
4	1	0	1	2	0
3	0	1	0	0	0
2	0	0	0	0	0
1	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
celkový počet bodů:	321	290	270	246	224
nejvyšší možný počet bodů:	420	390	375	345	315